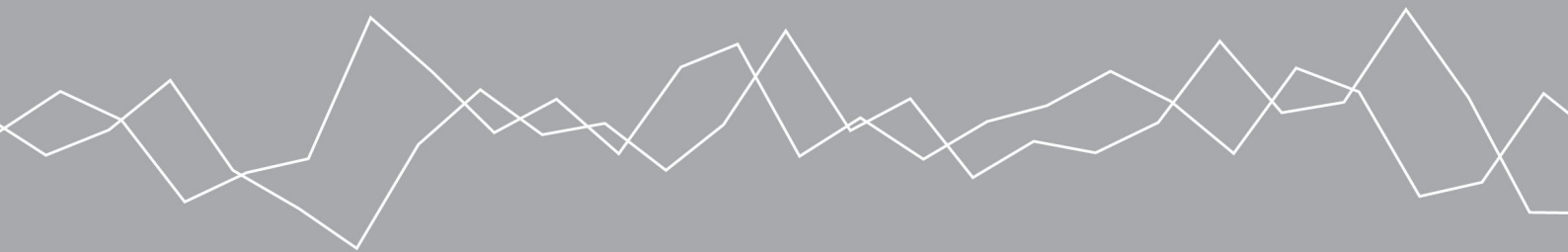

Onderwijsstromen Den Haag in beeld 2020

Amsterdam, november 2020
In opdracht van de Gemeente Den Haag

Onderwijsstromen Den Haag in beeld 2020

Paul Bisschop
Koen van der Ven

seo economisch onderzoek

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winst-oogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2020-57

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2020 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Samenvatting en conclusies

De kansengelijkheid in het onderwijs in Den Haag lijkt op sommige aspecten toegenomen, maar op andere aspecten juist afgenomen. In vergelijking met de G4 en de rest van het land lijkt de kansengelijkheid in Den Haag beter gewaarborgd te zijn. Dat blijkt uit analyses van diverse relevante indicatoren zoals het schooladvies, de eindtoets en de onderwijsloopbaan in het voortgezet onderwijs en het vervolgonderwijs.

Binnen de gemeente Den Haag is de aandacht voor kansengelijkheid in het onderwijs de afgelopen jaren gegroeid. Daarom heeft de gemeente Den Haag SEO gevraagd om (de ontwikkeling van) de kansengelijkheid in het onderwijs in kaart te brengen, als vervolg op eerdere onderzoeken van SEO in opdracht van de gemeente.

De onderzoeksvragen zijn onderverdeeld in zes thema's. De overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs staat centraal in vier thema's. Aan het einde van de basisschoolperiode krijgen leerlingen een schooladvies dat past bij hun niveau. Dit schooladvies wordt in dit onderzoek gerelateerd aan het geslacht, het opleidingsniveau van ouders en de sociaaleconomische status van het postcodegebied van de leerling. Ook wordt het schooladvies vergeleken met het resultaat op de eindtoets en worden de loopbanen in het voortgezet onderwijs in beeld gebracht. De overige twee thema's gaan over de aansluiting van het voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs en over de onderwijsloopbanen binnen het tertiair onderwijs.

Aan de basis van de analyses liggen door het CBS beheerde registratiebestanden. Door deze bestanden te koppelen ontstaat er een integraal beeld van alle onderwijsdeelnemers in Den Haag (en andere gemeenten). In de analyses is veelvuldig een vergelijking gemaakt tussen Den Haag en de andere G4 steden en gemeenten buiten de G4, en een vergelijking tussen stadsdelen binnen Den Haag.

Verschillende signalen over ontwikkeling kansengelijkheid binnen Den Haag

In 2018-2019 zijn er resultaten die wijzen op een toenemende kansengelijkheid in Den Haag, maar ook resultaten die juist wijzen op een afname ervan. Aan de ene kant zijn er meer brede schooladviezen gegeven en is het verschil in gemiddelde schooladvies tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en leerlingen met hoogopgeleide ouders afgenomen. Aan de andere kant is te zien dat leerlingen met hoogopgeleide ouders vaker een bijstelling ontvangen, vaker een hoger schooladvies hebben ten opzichte van het toetsadvies en vaker doorstromen van havo naar vwo dan leerlingen met laagopgeleide ouders.

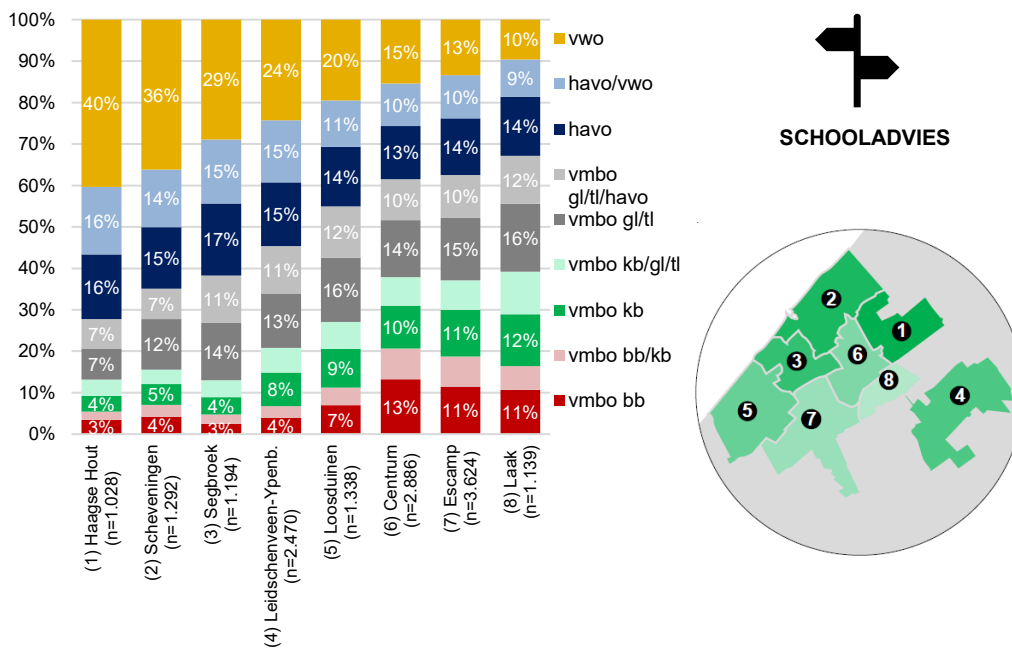
In vergelijking met G4 en rest van het land lijkt kansengelijkheid in Den Haag goed gewaarborgd

Er worden in Den Haag meer brede schooladviezen gegeven en er is relatief veel opstroom in de onderbouw. Ook is er meer doorstroom van havo naar vwo. Het verschil in de doorstroom van vwo naar wo tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en hoogopgeleide ouders is in Den Haag ook relatief klein. In tegenstelling tot de G4 en de rest van het land is de doorstroom van mbo-3 naar mbo-4 en van mbo-4 naar hbo niet gedaald in Den Haag.

Resultaten in een notendop

In Den Haag worden steeds vaker brede schooladviezen afgegeven. Ook in 2018-2019 is het aandeel brede schooladviezen gestegen: van 34 procent naar 36 procent. In vergelijking met andere G4-steden en landelijk is dat een hoog aandeel. Binnen Den Haag zijn er grote verschillen wat betreft schooladviezen: Haagse Hout en Scheveningen hebben gemiddeld hogere schooladviezen dan Laak, Centrum en Escamp (Figuur S.1). De leerlingpopulatie is ook anders: in Haagse Hout en Scheveningen wonen relatief veel leerlingen met hoogopgeleide ouders.

Figuur S.1 Verdeling schooladviezen naar stadsdeel binnen Den Haag, schooljaar 2016-2017 t/m 2018-2019 samengenomen

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In 2018-2019 hebben leerlingen met laagopgeleide ouders gemiddeld een hoger schooladvies ontvangen dan het schooljaar ervoor. Het verschil in advisering tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en leerlingen met hoogopgeleide ouders is daarmee verkleind. Dit beeld is ook terug te zien als gekeken wordt naar postcodegebieden. Leerlingen uit Haagse postcodegebieden die aangemerkt worden als 'lage ses-gebieden' zagen hun gemiddelde schooladvies het afgelopen jaar toenemen.

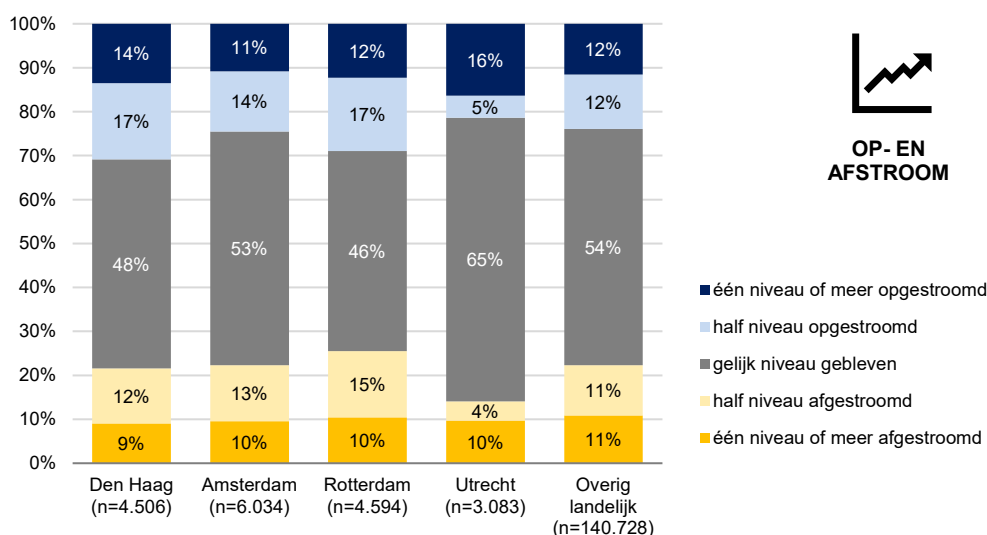
Het aantal heroverwegingen van schooladviezen is in Den Haag, en ook landelijk, in 2018-2019 gestegen. In Den Haag is vervolgens 43 procent van de heroverwogen schooladviezen naar boven bijgesteld. Het aandeel bijstellingen is vergelijkbaar met Amsterdam en Rotterdam, maar ligt fors hoger dan in Utrecht en scholen buiten de G4. In Den Haag hebben leerlingen met hoogopgeleide ouders vaker te maken met een bijstelling dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Vóór 2018-2019 werd dit verschil niet gevonden.

In Den Haag worden betrekkelijk hoge schooladviezen gegeven ten opzichte van het toetsadvies in vergelijking met Rotterdam, Utrecht en scholen buiten de G4. Leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben net als in vorige schooljaren vaker een schooladvies dat boven hun toetsadvies ligt

dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Dat geldt voor Den Haag, maar ook voor de andere G4-steden en landelijk. Een groot deel van die verschillen is terug te voeren op verschillen tussen scholen: scholen met veel leerlingen met hoogopgeleide ouders adviseren gemiddeld hoger dan scholen met veel leerlingen met laagopgeleide ouders.

In Den Haag stromen nog steeds relatief veel leerlingen op naar een niveau hoger dan het schooladvies (Figuur S.2). Dit geldt voor zowel leerlingen met hoogopgeleide ouders als leerlingen met laagopgeleide ouders. Ook zijn er in 2018-2019 wederom minder zittenblijvers in Den Haag. Leerlingen met laagopgeleide ouders blijven nog wel vaker zitten in de onderbouw van het vo dan leerlingen met hoogopgeleide ouders. In Den Haag gaan relatief veel havo-ge-diplomeerden door voor een vwo-diploma. Dit aandeel is de afgelopen jaren ook toegenomen. Met name leerlingen met hoogopgeleide ouders stromen vaak door van havo naar vwo.

Figuur S.2 Leerniveau in leerjaar 3 ten opzichte van schooladvies, jaar groep 8 2016-2017

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

De doorstroom van havo naar hbo en van vwo naar wo is in Den Haag het afgelopen jaar gedaald. De doorstroom van vwo naar wo van leerlingen met laagopgeleide ouders is in Den Haag relatief hoog ten opzichte van de andere G4 en landelijk. Het verschil met leerlingen met hoogopgeleide ouders bij de doorstroom van vwo naar wo is dan ook relatief klein in Den Haag.

De doorstroom van mbo-4 gediplomeerden naar hbo is het afgelopen jaar alleen in Den Haag niet gedaald. De verschillen tussen afgestudeerden met laag- en hoogopgeleide ouders in de mate van doorstroom naar hbo-bacheloropleidingen zijn in Den Haag klein. Stapelen vanuit mbo-1 of -2 opleidingen is gedaald, ook in Den Haag. Het stapelen vanuit mbo-3 opleidingen door studenten uit Den Haag is gelijk gebleven, terwijl het in andere G4-steden overwegend gedaald is. In Den Haag stapelen leerlingen met een mbo-3 diploma en hoogopgeleide ouders vaker dan leerlingen met een mbo-3 diploma en laagopgeleide ouders.

Inhoud

Samenvatting en conclusies	i
1 Inleiding.....	1
2 Het schooladvies aan het einde van de basisschool	5
3 Het schooladvies en leerlingkenmerken.....	9
4 Het schooladvies en de eindtoets	13
5 Loopbanen in het voortgezet onderwijs	19
6 Aansluiting voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs	29
7 Loopbanen in het mbo en hbo.....	31
Bijlage A Onderzoekspopulatie	35
Bijlage B Overige resultaten	39

1 Inleiding

Achtergrond en onderzoeksvragen

Verskillende signalen duiden erop dat kansengelijkheid in het onderwijs onder druk staat. Deelname aan particulier onderwijs groeit, ouders zijn bereid om naast het reguliere onderwijs te betalen voor aanvullend onderwijs en het schooladvies hangt volgens onderzoeken van de Inspectie van het Onderwijs en het CPB samen met het opleidingsniveau van ouders.¹ De recente coronacrisis heeft bovendien laten zien dat leerlingen uit arme milieus achterstanden oplopen omdat ze vanuit huis onvoldoende mogelijkheden hebben om de lessen te blijven volgen.² Landelijk is kansengelijkheid in het onderwijs steviger op de politieke agenda komen te staan.

Ook binnen de gemeente Den Haag is de aandacht voor kansengelijkheid in het onderwijs de afgelopen jaren gegroeid. In 2017 heeft de gemeente aan SEO gevraagd de situatie voor het Haagse onderwijs in kaart te brengen. Dit resulteerde in de notitie 'Kansengelijkheid in het onderwijs in Den Haag' uit juni 2017. Naar aanleiding van deze publicatie heeft de gemeente Den Haag aan SEO gevraagd in 2018 en 2019 een update uit te voeren. De drie publicaties gaven samen een goed beeld van de stand van zaken omtrent de onderwijsstromen in Den Haag, met name in het primair en voortgezet onderwijs.

De gemeente Den Haag is benieuwd hoe de kansengelijkheid in het onderwijs zich in het schooljaar 2018-2019 heeft ontwikkeld. De informatie uit dit voorliggende onderzoek dient onder andere als input voor een monitor die voeding geeft aan de jaarplannen die voortkomen uit de Haagse Educatieve Agenda 2018-2022. Aangezien de data met ongeveer een jaar vertraging beschikbaar zijn, geeft dit onderzoek nog geen inzicht in de gevolgen van de coronacrisis op scholen in Den Haag.

Het onderzoek geeft antwoord op 24 onderzoeksvragen, onderverdeeld in zes thema's:

Advisering op de basisschool

1. Wordt in Den Haag door de jaren heen structureel laag of hoog geadviseerd?
2. Is het aandeel brede adviezen de afgelopen jaren veranderd?
  - a. Zo ja, ten koste van welke adviezen is deze toename of afname gegaan?

Advisering in relatie tot achtergrondfactoren

3. In hoeverre krijgen kinderen met lager opgeleide ouders lagere schooladviezen?
4. In hoeverre krijgen kinderen die in gebieden wonen met veel inwoners met een lagere sociaal-economische status lagere schooladviezen?
5. Is er in Den Haag een verschil in het schooladvies tussen jongens en meisjes?

---

¹ Zie bijvoorbeeld Inspectie van het Onderwijs (2019). De Staat van het Onderwijs 2017-2018.; Swart, L., van den Berge, W., & Visser, D. (2019). *De waarde van eindtoetsen in het primair onderwijs*. CPB Policy Brief. Den Haag: Centraal Planbureau.

² Zie Swart, L., Visser, D., Zumbuehl, M., & van den Berge, W. (2020). *Schrappen eindtoets groep 8 kan ongelijkheid vergroten*. CPB Coronapublicatie. Den Haag: Centraal Planbureau

Advisering in relatie tot de eindtoets

6. Hoe verschilt in Den Haag het schooladvies ten opzichte van de eindtoets?
7. Welke factoren spelen een rol in het schooladvies ten opzichte van de eindtoets?
  - a. Welke rol speelt het opleidingsniveau van ouders?
  - b. Welke rol speelt het geslacht van leerlingen?
  - c. Welke rol speelt het woongebied van de leerling?
8. In hoeverre doet de schoolpopulatie ertoe? Krijgen leerlingen met laagopgeleide ouders op scholen met veel kinderen met hoogopgeleide ouders vaker een hoger schooladvies dan op scholen met veel kinderen met laagopgeleide ouders?
9. In hoeverre wordt het schooladvies van leerlingen met laagopgeleide ouders vaker of minder vaak heroverwogen dan dat van leerlingen met hoogopgeleide ouders?
10. In hoeverre wordt het schooladvies van leerlingen met laagopgeleide ouders vaker of minder vaak herzien dan dat van leerlingen met hoogopgeleide ouders?

Advisering in relatie tot vervolgonderwijs

11. In hoeverre stromen in Den Haag in de onderbouw van het voortgezet onderwijs (vo) vaker leerlingen op of af ten opzichte van het schooladvies?
12. In hoeverre zijn leerlingen met lager opgeleide ouders in de onderbouw van het vo vaker afgestroomd ten opzichte van het schooladvies ten opzichte van leerlingen met hoger opgeleide ouders?
13. Voor welk deel van de leerlingen in leerjaar 1 is opstroom op dezelfde schoollocatie ten opzichte van het schooladvies mogelijk?
14. In hoeverre blijven leerlingen in Den Haag zitten in de onderbouw van het vo?
15. In hoeverre blijven leerlingen met lager opgeleide ouders in de onderbouw van het vo vaker zitten ten opzichte van leerlingen met hoger opgeleide ouders?
16. In hoeverre stapelen leerlingen in Den Haag in het vo (vmbo t naar havo en havo naar vwo)?
17. In hoeverre stapelen leerlingen met lager opgeleide ouders in het vo vaker of minder vaak ten opzichte van leerlingen met hoger opgeleide ouders?
18. Hoe is de diplomaverdeling in het vo?

Doorstroom vanuit vo naar vervolgonderwijs

19. Hoe is de doorstroom vanuit Haagse vo-scholen naar tertiair onderwijs?
20. Hoe verschilt de doorstroom naar tertiair onderwijs naar het opleidingsniveau van de ouders?

Loopbanen in het mbo, hbo en wo

21. Hoe is de doorstroom vanuit Haagse mbo-opleidingen naar het hbo?
22. Hoe verschilt de doorstroom naar het hbo naar het opleidingsniveau van de ouders?
23. Hoe is de doorstroom vanuit Haagse mbo-opleidingen naar hogere niveaus mbo-opleidingen (stapelen binnen mbo)?
24. Hoe verschilt het stapelen binnen mbo naar het opleidingsniveau van de ouders?

In beginsel zijn de analyses gericht op de situatie in het onderwijs binnen de gemeente Den Haag. Waar mogelijk en relevant wordt aandacht besteed aan twee soorten vergelijkingen:

- a. Den Haag versus andere G4-steden en landelijk
- b. Stadsdelen binnen Den Haag

Aanpak

Aan de basis van de analyses liggen door het CBS beheerde registratiebestanden die binnen de CBS Microdataomgeving gekoppeld zijn. Door diverse bestanden³ te koppelen ontstaat een integraal beeld van alle onderwijsdeelnemers in Den Haag (en andere gemeenten) voor het schooljaar 2010-2011 tot en met het schooljaar 2018-2019, inclusief diverse kenmerken van deze onderwijsdeelnemers. Van het schooljaar 2019-2020 zijn alleen de inschrijvingen bekend (zoals gemeten in oktober 2019). Er is dus nog niks bekend over ontwikkelingen in de coronaperiode.

Het hoogste opleidingsniveau van (één van de) ouders speelt in de analyses een prominente rol. Het CBS-bestand waarop het opleidingsniveau van ouders gebaseerd is, wordt ieder jaar completer. Nog niet van iedere ouder is echter bekend wat het opleidingsniveau is. In schooljaar 2019-2020 was van 86 procent van de groep 8-leerlingen in Den Haag het opleidingsniveau van (één van) de ouders bekend.⁴

Daarnaast is één analyse beperkt tot leerlingen die de centrale eindtoets van cito (cet) hebben gemaakt. Het aandeel leerlingen dat die eindtoets maakt, neemt de afgelopen jaren af en was in 2019 in Den Haag 71 procent. Bijlage A geeft een gedetailleerd beeld van de aantallen waarop de analyses gebaseerd zijn.

Uitsplitsingen naar geografische gebieden (zowel steden als stadsdelen) zijn bij de analyses in het primair onderwijs (po) gebaseerd op de stad of het stadsdeel van de basisschool. Bij de analyses in het voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo) zijn de uitsplitsingen gebaseerd op de gemeente of het stadsdeel waarin de leerling/student woont.

Overgang po-vo

Een centrale rol in dit onderzoek is weggelegd voor de overgang po-vo. De Inspectie van het Onderwijs stelde eerder vast dat deze periode in het bijzonder belangrijk is bij het bieden van kansen voor leerlingen.⁵ Aan het einde van de basisschoolperiode krijgen leerlingen een schooladvies dat past bij het niveau van de leerling. De school stelt het schooladvies per leerling vast op basis van de leerprestaties, aanleg en ontwikkeling in de basisschoolperiode. Leerlingen ontvangen al in februari van het laatste schooljaar het schooladvies, nog vóór de deelname aan de eindtoets eind april. Sinds 2015 is het moment waarop de eindtoets wordt afgenomen naar achteren verplaatst, waardoor de toets dient als een second opinion voor het initiële schooladvies. In het schooljaar 2019-2020 is de eindtoets niet gemaakt vanwege de coronacrisis.

---

³ De bronnen van deze bestanden zijn Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en Basisregistratie Personen (BRP).

⁴ De groep leerlingen waarover wel informatie van het opleidingsniveau van ouders bekend is, is in enige mate selectief, omdat van leerlingen met lager opgeleide ouders eerder het opleidingsniveau van ouders in registraties ontbreekt. We houden echter voldoende vulling over van leerlingen met laagopgeleide ouders en nemen aan dat deze groep representatief is voor de totale groep met laagopgeleide ouders. Leerlingen van wie het opleidingsniveau van ouders onbekend is scoren lager op de eindtoets dan leerlingen van wie het opleidingsniveau van ouders wel bekend is. Zo heeft in Den Haag van de eerste groep 12 procent de eindtoets gemaakt op vwo-niveau en heeft van de tweede groep 18 procent dat gedaan (2018-2019). De gemiddelde advieswaarden waren in Den Haag in 2018-2019 respectievelijk 3,33 en 3,55. (Advieswaarde: 1 = vmbo bb, 2 = vmbo kb, 3 = vmbo gl/tl, 4 = havo, 5 = vwo)

⁵ Inspectie van het Onderwijs (2016). De Staat van het Onderwijs 2014-2015.

Voorstanders van de rolverschuiving van de eindtoets naar een second opinion wijzen erop dat een lerarenteam beter dan een toets in staat is om het niveau van een leerling in te schatten, omdat een team meerdere aspecten meeweegt in de beslissing, waaronder de ontwikkeling van een leerling in het basisonderwijs over een langere periode. De eindtoets is volgens hen een momentopname en de uitslag zou daardoor een minder goede weergave zijn van het potentieel van een leerling. Aan de andere kant klinkt er kritiek op de verschuiving, omdat het de rol van subjectieve opvattingen van leraren bij de totstandkoming van het schooladvies groter heeft gemaakt. Leerlingen met laagopgeleide ouders zouden hiervan nadeel ondervinden, om meerdere redenen.⁶ Zo hebben leraren impliciet minder hoge verwachtingen van leerlingen uit minder gunstige milieus en zetten hoogopgeleide ouders meer druk op leraren om hun kinderen een zo hoog mogelijk schooladvies te bezorgen. De analyses in dit onderzoek gaan uit van het initiële schooladvies: het schooladvies dat afgegeven wordt vóórdat de eindtoets wordt gemaakt. Daarnaast wordt gekeken bij welke leerlingen het schooladvies wordt bijgesteld als gevolg van goede prestaties op de eindtoets.

Hoofdstuk 2 laat zien hoe de verdeling van schooladviezen eruit ziet voor Den Haag in vergelijking met andere G4-steden en het landelijke beeld. Hoofdstuk 3 betreft de achtergrondkenmerken van leerlingen erbij, waaronder het opleidingsniveau van ouders. Hoofdstuk 4 bekijkt hoe de schooladviezen tussen leerlingen verschillen als gecorrigeerd wordt voor de prestatie op de eindtoets.

Vervolgonderwijs

Hoofdstuk 5, 6 en 7 gaan in op de positie van leerlingen en studenten in het vervolgonderwijs na het vo. Achtereenvolgens wordt nagegaan in hoeverre de leerlingen in staat zijn om succesvol het vo te doorlopen, hoe de overgang tussen het vo en het tertiair onderwijs (mbo, hbo en wo) verloopt en in hoeverre studenten niveaus stapelen binnen het mbo of doorstromen van het mbo naar het hbo. Ook verschillen tussen leerlingen/studenten met laagopgeleide ouders en leerlingen/studenten met hoogopgeleide ouders komen in deze analyses aan de orde.

---

⁶ Zie Swart, L., van den Berge, W., & Visser, D. (2019). *De waarde van eindtoetsen in het primair onderwijs*. CPB Policy Brief. Den Haag: Centraal Planbureau. Bereikbaar via <https://www.cpb.nl/eindtoets-draagt-bij-aan-beter-passend-schooladvies>.

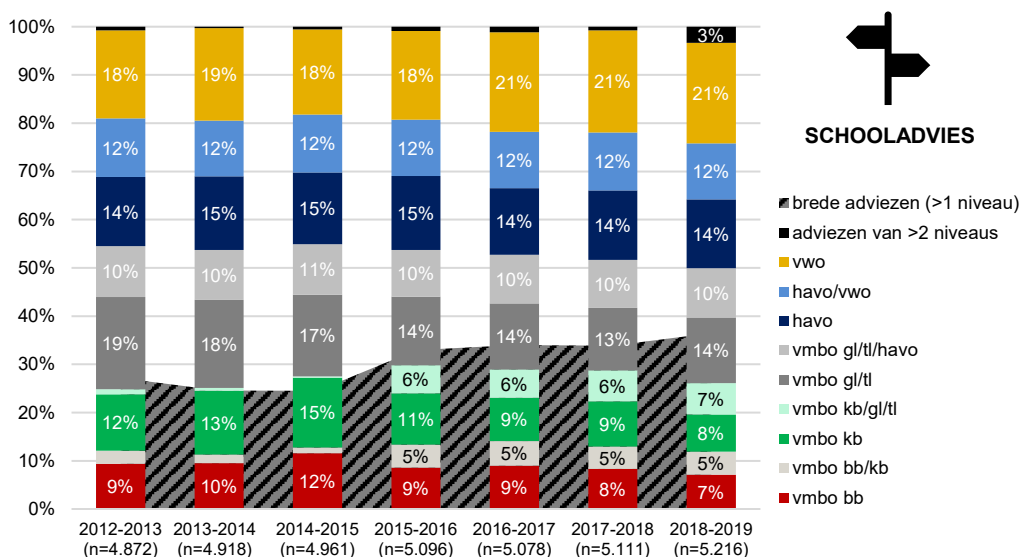
2 Het schooladvies aan het einde van de basisschool

Conclusies

- In Den Haag worden steeds vaker brede schooladviezen afgegeven. Ook in 2018-2019 is het aandeel brede schooladviezen gestegen: van 34 procent naar 36 procent.
- In vergelijking met andere G4-steden en landelijk heeft Den Haag een hoog aandeel brede schooladviezen.
- Er zijn grote verschillen tussen stadsdelen binnen Den Haag wat betreft schooladviezen. Haagse Hout en Scheveningen hebben een heel andere leerlingpopulatie dan Laak, Centrum en Escamp.
- Het aantal heroverwegingen van schooladviezen is in Den Haag, en ook landelijk, in 2018-2019 gestegen.
- In 2018-2019 werd 43 procent van de heroverwogen schooladviezen in Den Haag naar boven bijgesteld. Het aandeel bijstellingen is vergelijkbaar met Amsterdam en Rotterdam, maar ligt fors hoger dan in Utrecht en scholen buiten de G4.

Aan het einde van de basisschoolperiode ontvangt iedere groep-8 leerling een schooladvies. Het schooladvies bevat één of meerdere niveaus en dient als norm voor de plaatsing in het vo. De afgelopen jaren is er in Den Haag een verschuiving geweest naar iets meer schooladviezen van twee of meer niveaus, iets meer vwo-adviezen en iets minder vmbo gl/tl adviezen (Figuur 2.1). Tegelijkertijd is het aandeel vmbo bb- en vmbo kb-adviezen afgenomen. De toename naar meer schooladviezen van twee of meer niveaus in 2015-2016 kan worden verklaard door de invoer van de verplichte eindtoets in dat jaar. In 2018-2019 is er ook een significante toename van het aantal adviezen van meer dan twee niveaus (van 1 procent naar 3 procent).

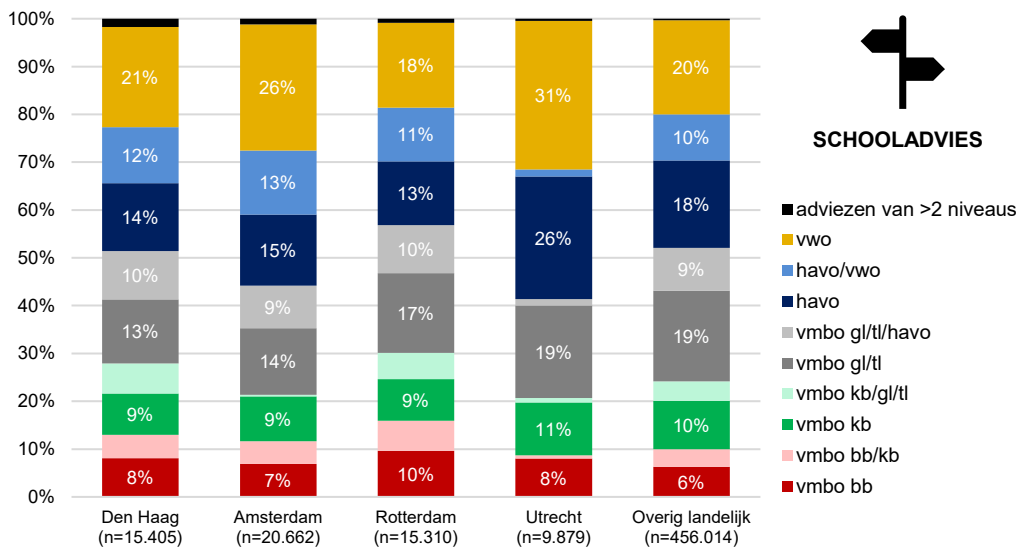
Figuur 2.1 Verdeling schooladviezen in Den Haag, 2012-2013 t/m 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

De verdeling van schooladviezen in Den Haag lijkt op de verdeling buiten de G4, met als uitzondering dat in Den Haag iets meer hoge (havo/vwo en vwo) schooladviezen worden gegeven, en meer lage brede schooladviezen (vmbo bb/kb en vmbo kb/gl/tl; Figuur 2.2). Den Haag heeft minder vwo-adviezen dan Amsterdam, meer hoge schooladviezen dan Rotterdam en veel meer brede schooladviezen dan Utrecht. In Den Haag is in 2018-2019 zo'n 35 procent van de schooladviezen een breed advies. In Utrecht is centraal de afspraak gemaakt om geen brede schooladviezen af te geven, wat het lage aandeel brede schooladviezen (5 procent) in Figuur 2.2 verklaart. In Rotterdam worden ongeveer evenveel brede adviezen afgegeven (34 procent), in Amsterdam is 28 procent van de schooladviezen een breed advies. Buiten de G4 is dat 27 procent.

Figuur 2.2 Verdeling schooladviezen, schooljaar 2016-2017 t/m 2018-2019 samengenomen

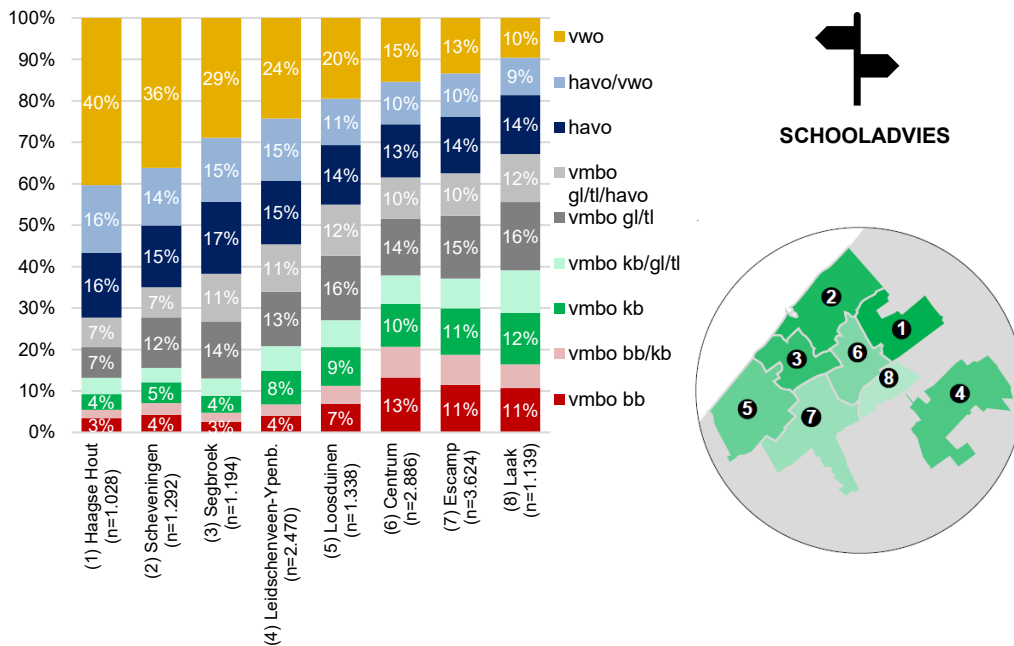

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Den Haag is behoorlijk gesegregeerd als het gaat om de schooladviezen aan het einde van de basisschool (Figuur 2.3). In het stadsdeel Haagse Hout ontvangt 40 procent van de leerlingen een vwo-advies (in 2017-2018 was dit 37 procent). Dat is in het stadsdeel Laak 10 procent. In het laatstgenoemde stadsdeel krijgt meer dan de helft van de leerlingen een vmbo-schooladvies. De trend van een toenemend aantal brede schooladviezen vindt plaats in elk stadsdeel (niet weergegeven in de figuur).

Figuur 2.3 Verdeling schooladviezen naar stadsdeel binnen Den Haag, schooljaar 2016-2017 t/m 2018-2019 samengenomen

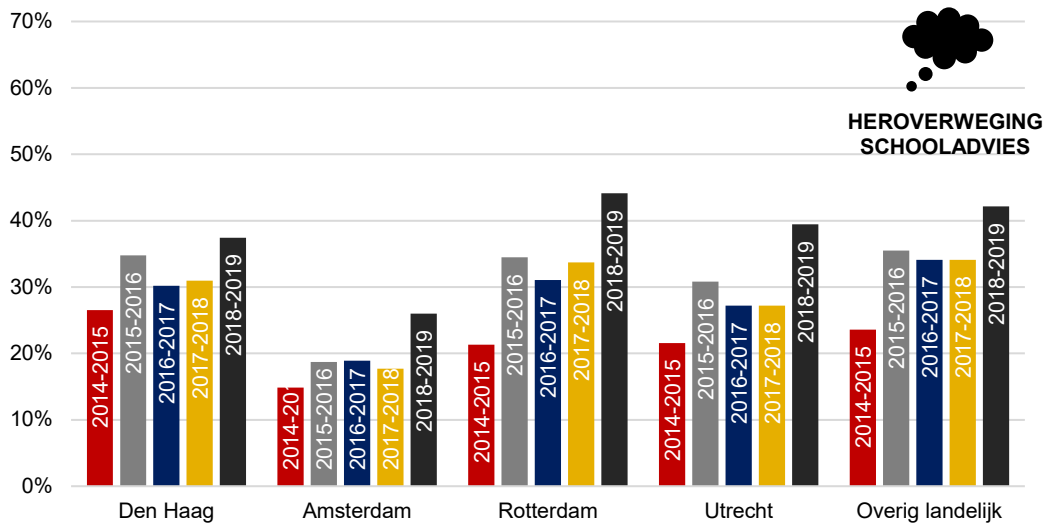
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Bijstelling van het schooladvies

Sinds het schooljaar 2014-2015 wordt de eindtoets gemaakt op het moment dat het initiële schooladvies al is afgegeven. De prestatie op de eindtoets wordt vertaald naar een toetsadvies. Na bekendmaking van de prestatie op de eindtoets wordt het toetsadvies vergeleken met het initiële schooladvies. Scholen zijn verplicht het schooladvies te heroverwegen als leerlingen beter scoren op de eindtoets dan het niveau van het initiële schooladvies. Ze nemen dan de beslissing om het initiële schooladvies al dan niet naar boven bij te stellen. Het initiële schooladvies kan alleen naar boven worden bijgesteld als de score op de eindtoets daar aanleiding toe geeft, het kan niet naar beneden worden bijgesteld. De mate waarin heroverwogen schooladviezen naar boven worden bijgesteld, zegt iets over de mate waarin scholen leerlingen ‘het voordeel van de twijfel’ geven en daarmee iets over kansen. Hoe meer schooladviezen naar boven worden bijgesteld, hoe meer leerlingen de kans krijgen om zichzelf te bewijzen op een hoger niveau dan het initiële schooladvies.

Figuur 2.4 toont dat er in 2018-2019 meer heroverwegingen zijn geweest dan in de jaren ervoor. Met andere woorden: de eindtoetsprestaties waren in vergelijking met de eerder afgegeven schooladviezen relatief goed. Dit geldt ook voor Den Haag, waar in 2018-2019 37 procent van de groep-8 leerlingen te maken had met een heroverweging. De stijging van het aandeel heroverwegingen heeft ook te maken met het feit dat toetsadviezen vanaf 2018-2019 uitsluitend kunnen bestaan uit twee onderwijsniveaus (m.u.v. toetsadvies wvo). Kennelijk hebben leerlingen als gevolg van deze regel hogere schooladviezen gekregen dan in vorige jaren.

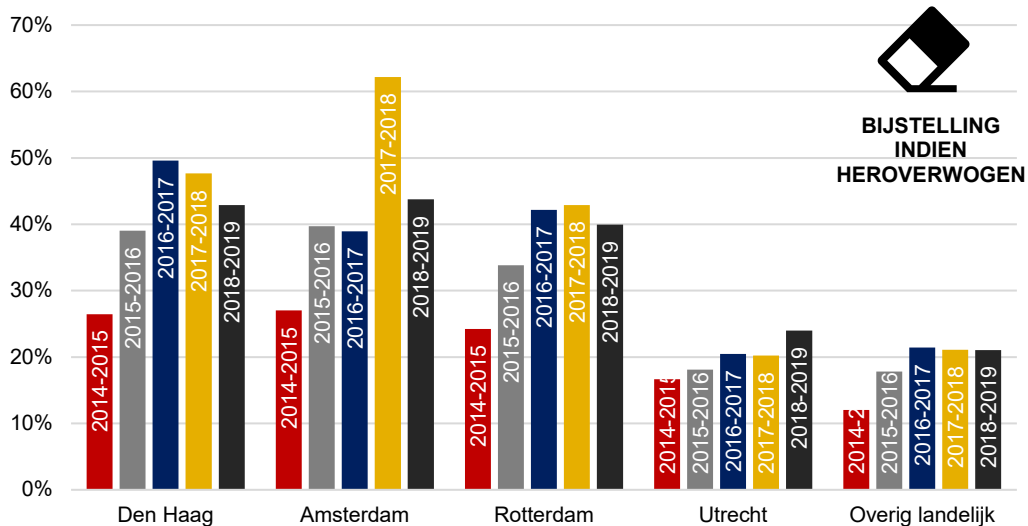
Figuur 2.4 Aandeel schooladviezen in heroverweging, 2014-2015 t/m 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In Den Haag worden relatief veel schooladviezen bijgesteld, indien deze onderwerp zijn van een heroverweging, zie Figuur 2.5. In 2018-2019 gold dit voor 43 procent. Dat is iets lager dan afgelopen twee jaren, maar ongeveer gelijk aan het aandeel bijstellingen in Amsterdam, iets hoger dan in Rotterdam en fors hoger dan het aandeel bijstellingen in Utrecht en scholen buiten de G4. Leerlingen in Den Haag krijgen daarmee relatief vaak de kans om zich in het vo te bewijzen op een hoger niveau dan het initiële schooladvies.

Figuur 2.5 Aandeel bijstellingen indien heroverwogen, 2014-2015 t/m 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

3 Het schooladvies en leerlingkenmerken

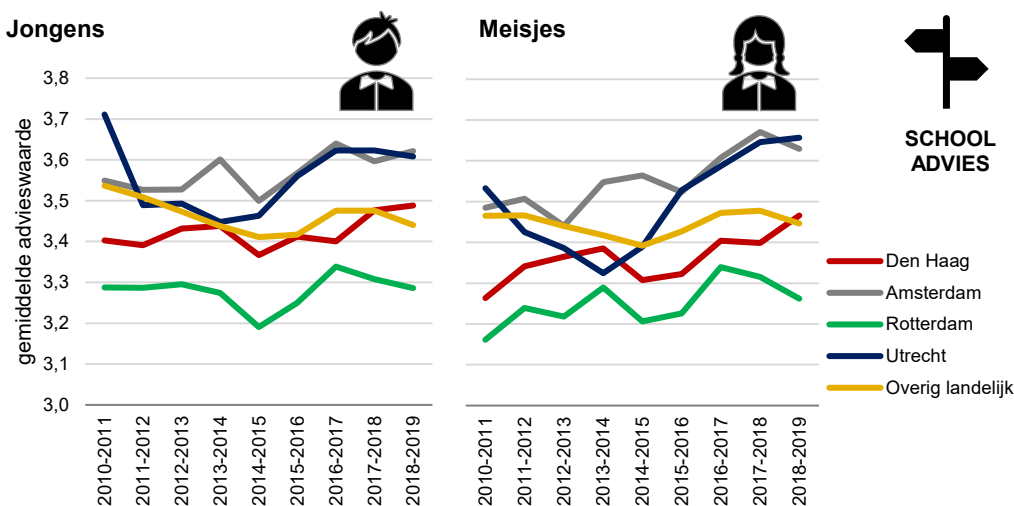
Conclusies

- Jongens en meisjes in Den Haag worden gemiddeld ongeveer even hoog geadviseerd.
- Het afgelopen jaar hebben leerlingen met laagopgeleide ouders gemiddeld een hoger schooladvies ontvangen dan het jaar ervoor. Het verschil in advisering tussen leerlingen met laag- en leerlingen met hoogopgeleide ouders is daarmee verkleind.
- Op het gebied van bijstelling van schooladviezen in Den Haag is er wel een verschil zichtbaar: leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben vaker te maken met een bijstelling dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Afgelopen jaren werd dit verschil niet gevonden.
- Leerlingen uit Haagse postcodegebieden die aangemerkt worden als ‘lage ses-gebieden’ zagen hun gemiddelde schooladvies het afgelopen jaar toenemen.

Uitsplitsing naar geslacht

Het verschil tussen jongens en meisjes in hoogte van het schooladvies in Den Haag is in 2018-2019 kleiner geworden (Figuur 3.1). De afgelopen jaren ontvingen jongens gemiddeld een hoger schooladvies. In 2018-2019 is dat niet zo, het verschil is namelijk niet statistisch significant. In andere G4-steden is het verschil tussen jongens en meisjes ook niet statistisch significant.

Figuur 3.1 Ontwikkeling gemiddelde advieswaarde naar geslacht

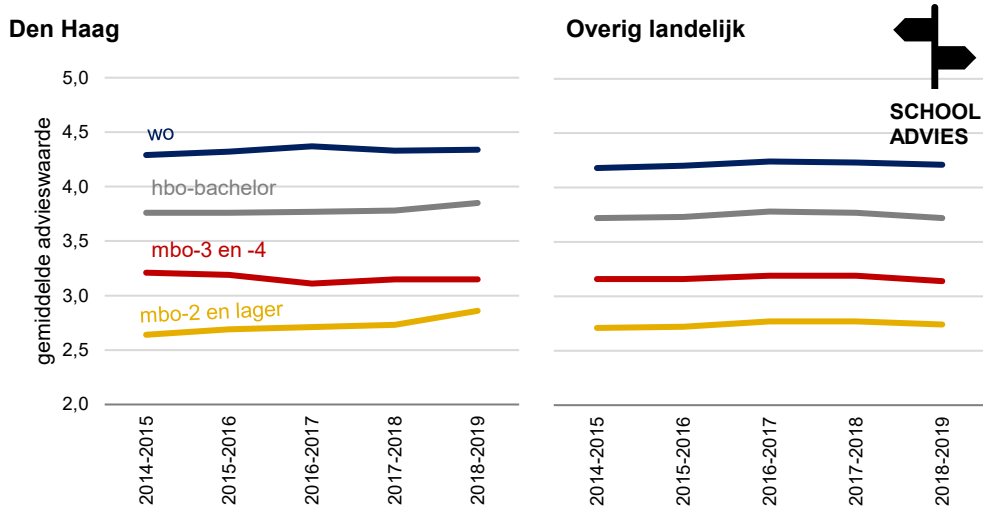

Advieswaarde: 1 = vmbo bb, 2 = vmbo kb, 3 = vmbo gl/tl, 4 = havo, 5 = vwo
 Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Uitsplitsing naar opleidingsniveau ouders

Uit vorige monitors bleek dat in Den Haag het verschil in schooladvisering tussen leerlingen met hoogopgeleide ouders en leerlingen met laagopgeleide ouders groter is dan landelijk. Dat kwam met name doordat leerlingen met wo-opgeleide ouders in Den Haag een hoger schooladvies krijgen dan landelijk. Figuur 3.2 laat zien dat er in dit beeld in 2018-2019 wat veranderd is: leerlingen met mbo-2 en lager opgeleide ouders in Den Haag krijgen gemiddeld een hoger schooladvies dan in 2017-2018. Het verschil met leerlingen met wo-opgeleide ouders is daarmee verkleind.

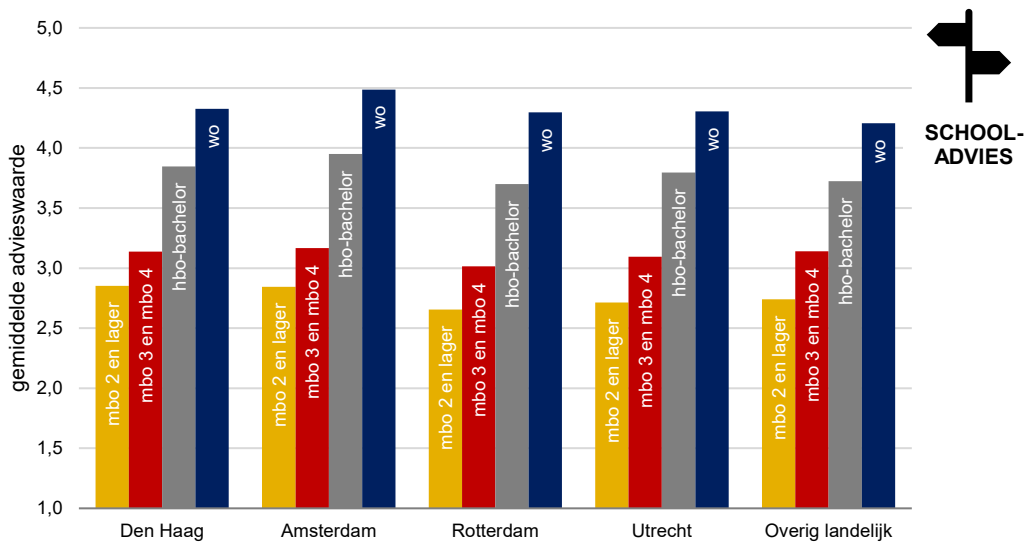
Figuur 3.2 Ontwikkeling gemiddelde advieswaarde naar hoogste opleidingsniveau ouders

Advieswaarde: 1 = vmbo bb, 2 = vmbo kb, 3 = vmbo gl/tl, 4 = havo, 5 = vwo
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Voor alle type leerlingen (naar opleidingsniveau ouders, behalve mbo-3 en mbo-4) krijgen leerlingen in Den Haag nu gemiddeld een hoger schooladvies dan landelijk buiten de G4 (Figuur 3.3). Binnen de G4 geeft Amsterdam gemiddeld de hoogste schooladviezen af. De relatief hoge schooladviezen worden daar vooral gegeven aan de leerlingen met hbo- of wo-opgeleide ouders. Figuur 3.3 laat ook zien dat leerlingen met laagopgeleide ouders in Den Haag relatief hoge schooladviezen krijgen in vergelijking met andere G4-steden en landelijk.

Figuur 3.3 Gemiddelde advieswaarde naar hoogste opleidingsniveau ouders, 2018-2019

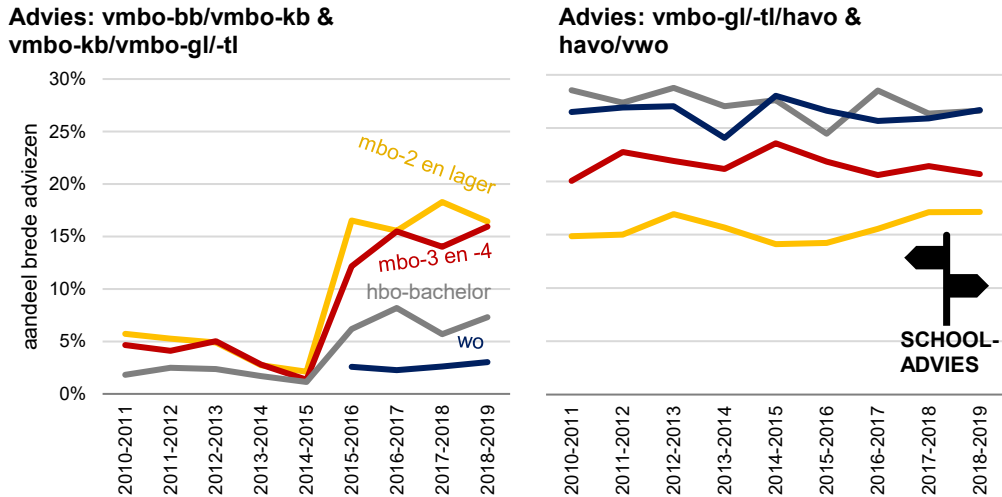

Advieswaarde: 1 = vmbo bb, 2 = vmbo kb, 3 = vmbo gl/tl, 4 = havo, 5 = vwo
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Het aantal brede adviezen in schooljaar 2018-2019 is vooral gestegen door de stijging in het aandeel adviezen van meer dan twee niveaus, zoals in het vorige hoofdstuk duidelijk is geworden. Dat verklaart ook waarom er geen duidelijke verandering te zien is in de aandelen van brede adviezen van twee niveaus in het schooljaar 2018-2019 (Figuur 3.4). Na de stijging van het aandeel brede

vmbo-adviezen in 2015-2016 lijkt er een evenwicht te zijn ontstaan. Het aandeel hogere brede adviezen (Figuur 3.4 rechts) is in 2018-2019 stabiel gebleven.

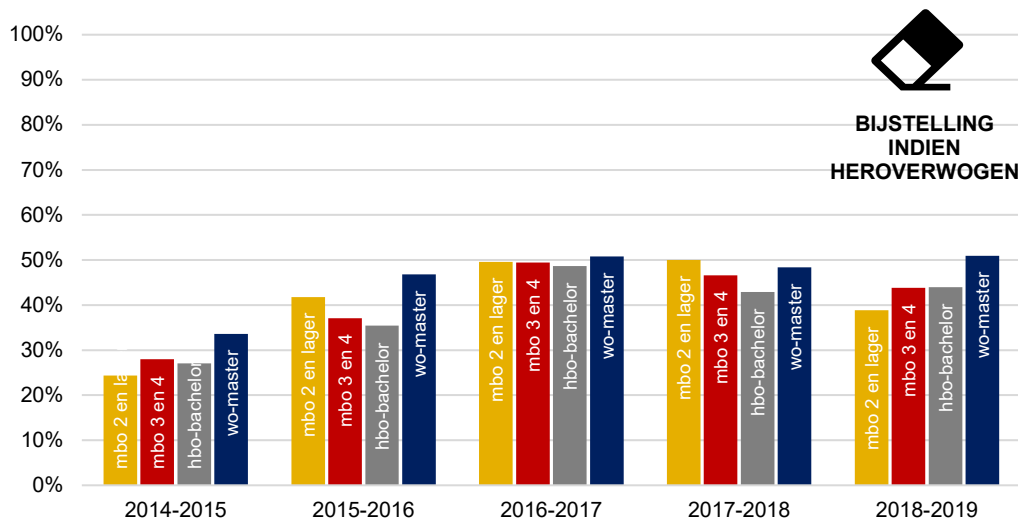
Figuur 3.4 Aandeel brede adviezen, naar hoogste opleidingsniveau ouders, Den Haag

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

De afgelopen jaren leek er in Den Haag geen relatie te zijn tussen de kans op een bijstelling van het schooladvies naar aanleiding van de eindtoets en het opleidingsniveau van ouders. In 2018-2019 is er echter weer een verschil zichtbaar tussen de mate van bijstelling voor leerlingen met mbo-2 of lager opgeleide ouders (39 procent) en leerlingen met wo-opgeleide ouders (51 procent; Figuur 3.5). Met andere woorden, leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben vaker te maken met een bijstelling van het schooladvies dan leerlingen met laagopgeleide ouders.

Figuur 3.5 Aandeel bijstellingen indien heroverwogen, naar hoogste opleidingsniveau ouders, Den Haag

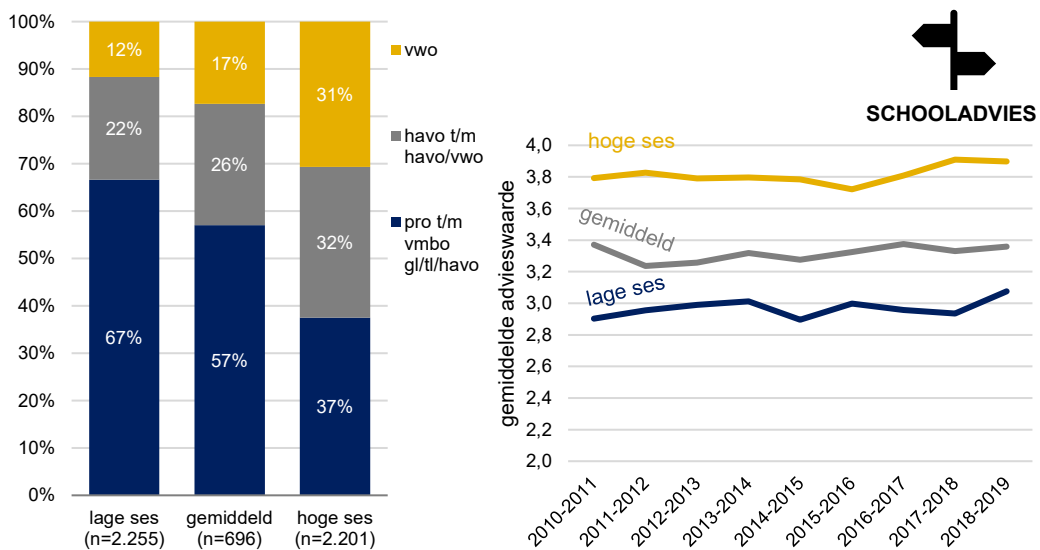

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Uitsplitsing naar sociaaleconomische status postcodegebied

Naast het opleidingsniveau van ouders geeft het postcodegebied ook informatie over de sociaaleconomische achtergrond van leerlingen. Zo laat Figuur 3.6 zien dat leerlingen die in een postcodegebied wonen die wordt aangemerkt als een 'hoge ses-gebied' vaker een vwo-schooladvies ontvangen dan leerlingen die in een 'lage ses-gebied' wonen (31 versus 12 procent).⁷ Twee derde van de leerlingen in laatstgenoemde postcodegebieden ontvangt een vmbo-schooladvies. Het gemiddelde niveau van het schooladvies is voor leerlingen uit 'lage ses-gebieden' wel gestegen, zo blijkt uit Figuur 3.6 rechts. Ook het toetsadvies van deze leerlingen ligt op een hoger gemiddelde dan een aantal jaar geleden (niet in figuur weergegeven). De stijging in het gemiddelde toetsadvies voor leerlingen uit 'lage ses-gebieden' steeg in 2017-2018 al sterk, en is in 2018-2019 stabiel gebleven.

Figuur 3.6 Verdeling schooladviezen 2018-2019 en ontwikkeling gemiddelde advieswaarde naar sociaaleconomische status postcodegebied, Den Haag

Advieswaarde: 1 = vmbo bb, 2 = vmbo kb, 3 = vmbo gl/tl, 4 = havo, 5 = vwo
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

⁷ De sociaaleconomische status (SES) is afgeleid van de statusscores zoals in 2016 berekend door het SCP. Aan elk viercijferig postcodegebied is een statusscore toegekend op basis van het gemiddelde opleidingsniveau, het gemiddelde inkomensniveau en de positie op de arbeidsmarkt van inwoners.

4 Het schooladvies en de eindtoets

Conclusies

- De centrale eindtoets van cito (cet) is in 2018-2019 gemiddeld beter gemaakt dan in afgelopen jaren, ook in Den Haag.
- Wellicht mede als gevolg daarvan zijn er in 2018-2019 minder schooladviezen afgegeven die hoger zijn dan het toetsadvies.
- In Den Haag zijn er betrekkelijk hoge schooladviezen gegeven ten opzichte van het toetsadvies in vergelijking met Rotterdam, Utrecht en scholen buiten de G4.
- Leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben net als in vorige schooljaren vaker een schooladvies dat boven hun toetsadvies ligt dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Dat geldt voor Den Haag, maar ook voor de andere G4-steden en landelijk.
- Een groot deel van die verschillen is terug te voeren op verschillen tussen scholen: scholen met veel leerlingen met hoogopgeleide ouders adviseren gemiddeld hoger dan scholen met veel leerlingen met laagopgeleide ouders.

De eindtoets

De eindtoets basisonderwijs is sinds 2015 voor elke school in het po verplicht. De eindtoets wordt afgenomen in mei, op het moment dat het initiële schooladvies al is afgegeven. Scholen gebruiken de prestatie op de eindtoets als second opinion bij het initiële schooladvies. Uit de eindtoets volgt een toetsadvies: de prestatie op de eindtoets vertaald naar een onderwijsniveau in het vo. Indien een leerling op de eindtoets beter presteert dan het eerder afgegeven schooladvies, dan is de school verplicht om dit schooladvies nog eens tegen het licht te houden. De school mag dan beslissen om het schooladvies al dan niet bij te stellen naar het niveau van de eindtoetsscore.

Scholen zijn vrij om binnen een set van goedgekeurde eindtoetsen te kiezen welke eindtoets ze afnemen. De centrale eindtoets van cito (cet) was altijd de eindtoets met veruit het hoogste marktaandeel. De afgelopen jaren worden de IEP-toets en ROUTE-8 door steeds meer leerlingen gemaakt. Landelijk maakte in schooljaar 2018-2019 71 procent van de eindtoetsmakers de cet, in Den Haag was dit ook 71 procent. De IEP-toets werd in schooljaar 2018-2019 in Den Haag door 22 procent gemaakt, de ROUTE-8 door 6 procent.

De cet is in Den Haag in 2018-2019 beter gemaakt dan in 2017-2018 (gemiddeld 535,3 in 2019 en 534,8 in 2018). Ook in Rotterdam, Utrecht en buiten de G4 is de cet gemiddeld beter gemaakt in 2018-2019. De ontwikkeling kan wel beïnvloed worden door scholen die overstappen naar een andere eindtoetsaanbieder, waardoor het met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moet worden. Het blijkt namelijk dat landelijk vooral scholen die laag scoorden op de cet overstappen naar een andere aanbieder.⁸

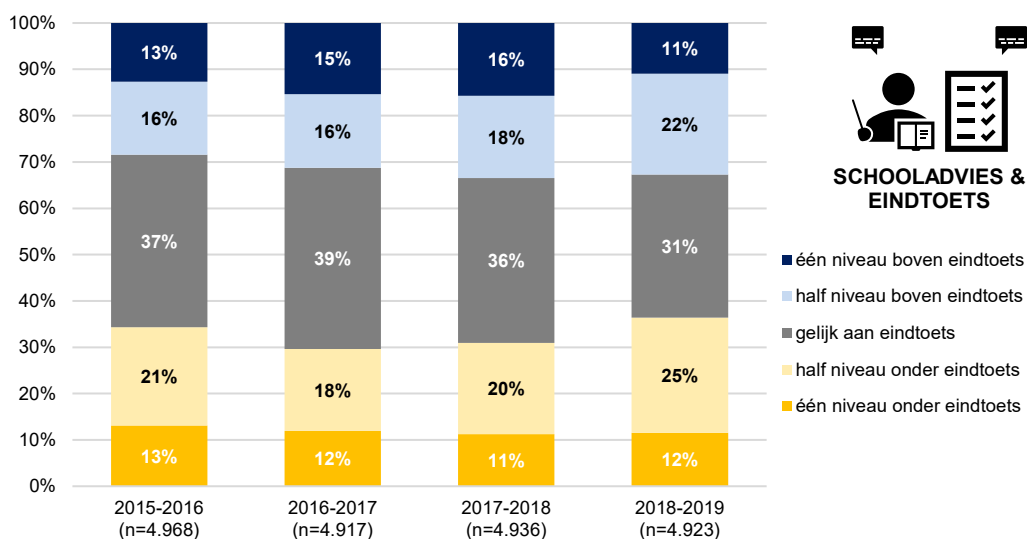
⁸ Zie pag. 7 van Swart, L., van den Berge, W., & Visser, D. (2019). *De waarde van eindtoetsen in het primair onderwijs*. CPB Policy Brief. Den Haag: Centraal Planbureau.

Sinds 2018-2019 bestaan de toetsadviezen alleen nog maar uit een breed advies van twee onderwijsniveaus of een vwo-advies. Enkelvoudige toetsadviezen zijn niet meer mogelijk.

Schooladvies afgezet tegen eindtoetsprestaties

In Den Haag zijn in 2018-2019 minder schooladviezen afgegeven die één niveau boven het toetsadvies liggen, zo blijkt uit Figuur 4.1 (11 procent versus 16 procent een jaar eerder). Daarentegen zijn er meer schooladviezen afgegeven die een half niveau boven het toetsadvies liggen en meer schooladviezen die een half niveau onder het toetsadvies liggen. Het aandeel schooladviezen dat precies ligt op het toetsadvies, is afgenomen van 36 procent naar 31 procent. Dit is mede het gevolg van de overstap naar uitsluitend dubbele toetsadviezen (m.u.v. vwo-toetsadvies). Enkelvoudige schooladviezen (m.u.v. vwo-advies) kunnen daardoor niet meer matchen met het toetsadvies.

Figuur 4.1 Schooladvies ten opzichte van toetsadvies, Den Haag

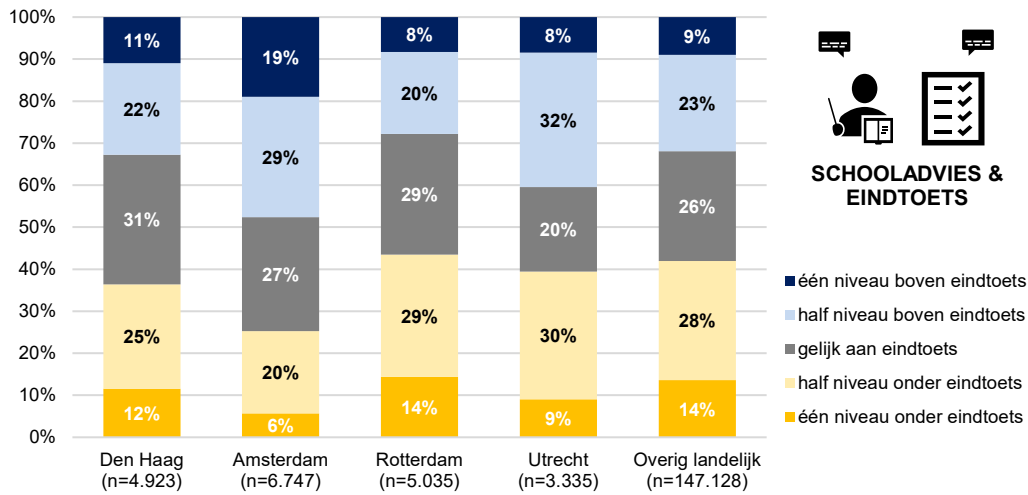

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Hoewel het aandeel schooladviezen dat een heel niveau hoger ligt dan het toetsadvies in Den Haag is afgenomen, ligt het in 2018-2019 nog wel hoger dan in Rotterdam, Utrecht en scholen buiten de G4 (Figuur 4.2). Ook het aandeel schooladviezen dat precies op het niveau van het toetsadvies ligt, is in Den Haag nog relatief hoog. Amsterdam valt op door de betrekkelijk hoge schooladviezen afgezet tegen de toetsadviezen.

Figuur 4.2 Schooladvies ten opzichte van toetsadvies, 2018-2019

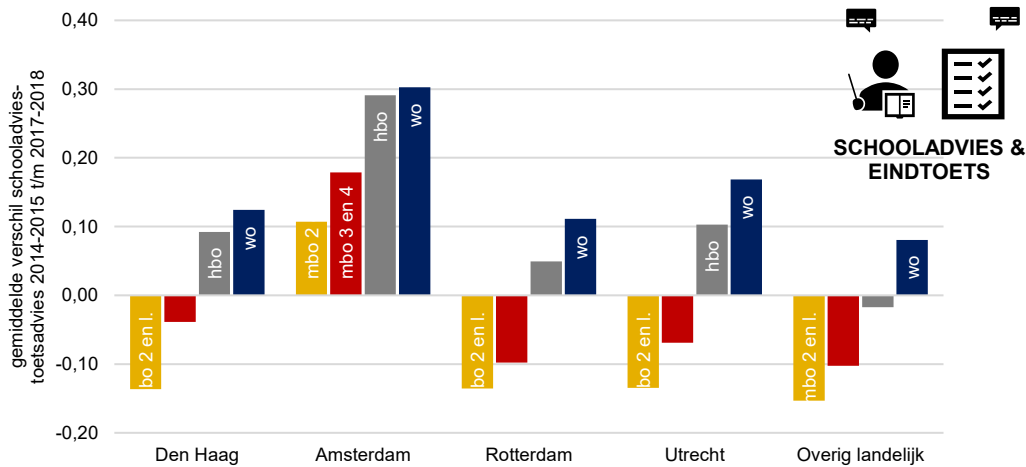

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Samenhang met leerling- en schoolkenmerken

Het verschil tussen steden is grotendeels het gevolg van verschillen in de leerlingpopulatie. Bekend is dat leerlingen met hoogopgeleide ouders een grotere kans hebben op het ontvangen van een hoog schooladvies dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Dit geldt ook voor de G4-steden, zo blijkt uit Figuur 4.3. De figuur vertaalt het schooladvies ten opzichte van het toetsadvies in een score (bijvoorbeeld: schooladvies één niveau hoger dan toetsadvies = 1, schooladvies op niveau van toetsadvies = 0, schooladvies één niveau lager dan toetsadvies = -1, etc.) en presenteert de gemiddelde scores per opleidingsniveau van ouders. Hoe hoger de gemiddelde score, hoe meer leerlingen een hoog schooladvies krijgen ten opzichte van het toetsadvies. Het verschil in advisering tussen leerlingen met hoog- en laagopgeleide ouders is in Den Haag vergelijkbaar met dat in Rotterdam. In Utrecht krijgen leerlingen met hoogopgeleide ouders relatief hoge schooladviezen, waardoor het verschil iets groter is. In Amsterdam krijgen alle leerlingen betrekkelijk hoge schooladviezen, het verschil tussen leerlingen met hoog- en leerlingen met laagopgeleide ouders is daar echter iets kleiner.

Figuur 4.3 Schooladvies ten opzichte van toetsadvies, naar hoogste opleidingsniveau ouders, 2016-2017 t/m 2018-2019 samengenomen

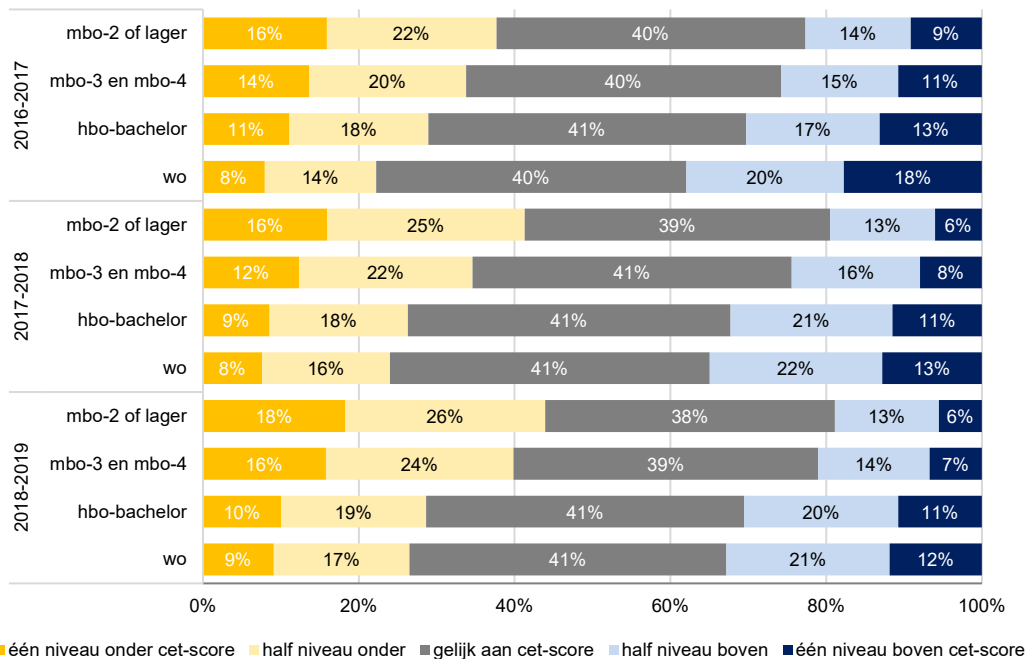
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Het verschil in schooladvisering tussen leerlingen met hoog- en laagopgeleide ouders in Den Haag wordt ook duidelijk uit Figuur 4.4. Deze geeft de gecorrigeerde kansen weer op een hoog of laag schooladvies ten opzichte van de prestatie op de eindtoets.⁹

Ten opzichte van 2017-2018 is de kans op een *lager schooladvies dan het toetsadvies* (gele balken in Figuur 4.4) voor leerlingen met laagopgeleide ouders toegenomen (18 procent versus 16 procent voor mbo-2 of lager en 16 procent versus 12 procent voor mbo-3 en mbo-4). Bij leerlingen met hoogopgeleide ouders is die kans ook toegenomen (9 procent versus 8 procent voor wo en 10 versus 9 procent voor hbo-bachelor), maar minder sterk. Er is ten opzichte van 2017-2018 weinig veranderd in de kans om een *hoger schooladvies dan het toetsadvies* te ontvangen (blauwe balken in Figuur 4.4). Ten opzichte van 2016-2017 is er een vergelijkbaar beeld wat betreft de kans op een *lager schooladvies dan het toetsadvies* (gele balken), maar de kans op een *hoger schooladvies dan het toetsadvies* (blauwe balken) is kleiner geworden. De verschillen tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en leerlingen met hoogopgeleide ouders zijn de afgelopen jaren niet kleiner geworden.

⁹ De kansenverdeling per opleidingsniveau van ouders volgt uit een ordinale logistische regressie waarin gecorrigeerd is voor cet-score, geslacht, herkomst, stadsdeel en sociaal economische status van postcodegebied. Corrigeren zorgt ervoor dat de invloed sommige variabelen kunnen hebben op samenhang tussen opleidingsniveau van ouders en het schooladvies eruit wordt gefilterd. Het resultaat is een gecorrigeerde relatie tussen opleidingsniveau ouders en schooladvies. Bijlage B presenteert de regressieresultaten in detail.

Figuur 4.4 Schooladvies ten opzichte van cet-score naar hoogste opleidingsniveau ouders, gecorrigeerde kansen, Den Haag

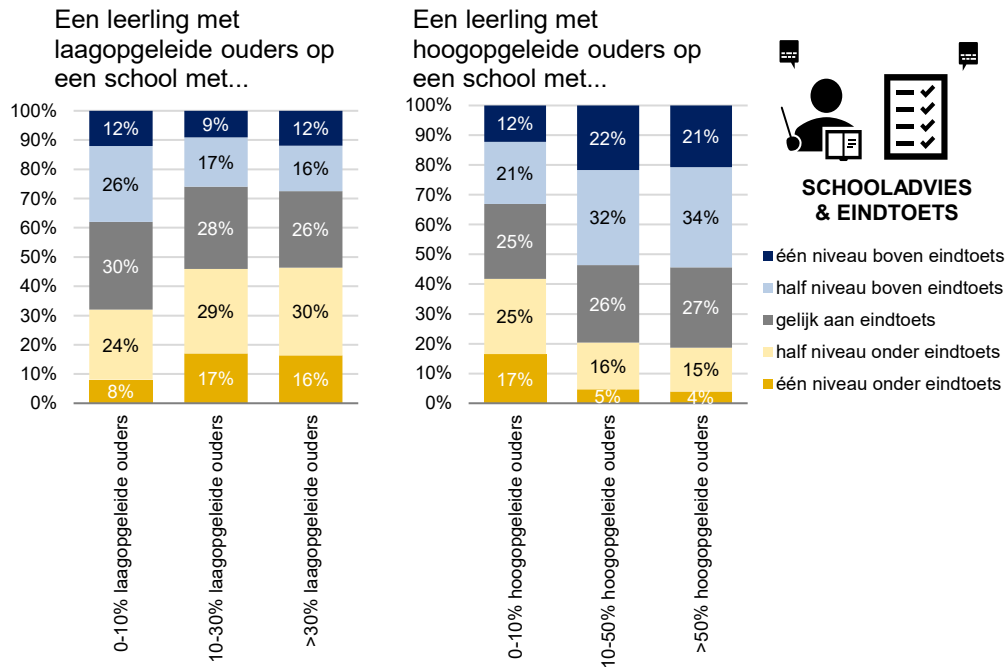
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

De schooladvisering is niet alleen afhankelijk van leerlingkenmerken, maar ook van de schoolpopulatie, zo werd duidelijk in de rapportage van 2019. Sterker, een groot deel van de verschillen tussen leerlingen is terug te voeren op verschillen tussen scholen. Scholen in Den Haag met veel leerlingen met laagopgeleide ouders hebben de neiging om lager te adviseren (ook afgezet tegen het toetsadvies) dan scholen met veel leerlingen met hoogopgeleide ouders. Figuur 4.5 laat zien dat dit ook in 2018-2019 het geval was.

38 procent van de leerlingen met laagopgeleide ouders op scholen met weinig leerlingen met laagopgeleide ouders (0-10 procent) kreeg de afgelopen twee jaar een schooladvies dat hoger was dan het toetsadvies (Figuur 4.5 links). Op scholen met 10 tot 30 procent leerlingen met laagopgeleide ouders en scholen met meer dan 30 procent leerlingen met laagopgeleide ouders was dit respectievelijk 26 en 28 procent.

Figuur 4.5 (rechts) laat ook zien dat leerlingen met hoogopgeleide ouders op scholen met weinig leerlingen met hoogopgeleide ouders (<10 procent) een lagere kans hebben op een schooladvies dat hoger is dan het toetsadvies dan op scholen met meer dan 10 procent leerlingen met hoogopgeleide ouders (33 procent versus 54 procent en 55 procent).

Figuur 4.5 Schooladvies ten opzichte van toetsadvies op verschillende type scholen in Den Haag, 2017-2018 en 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020).

5 Loopbanen in het voortgezet onderwijs

Conclusies

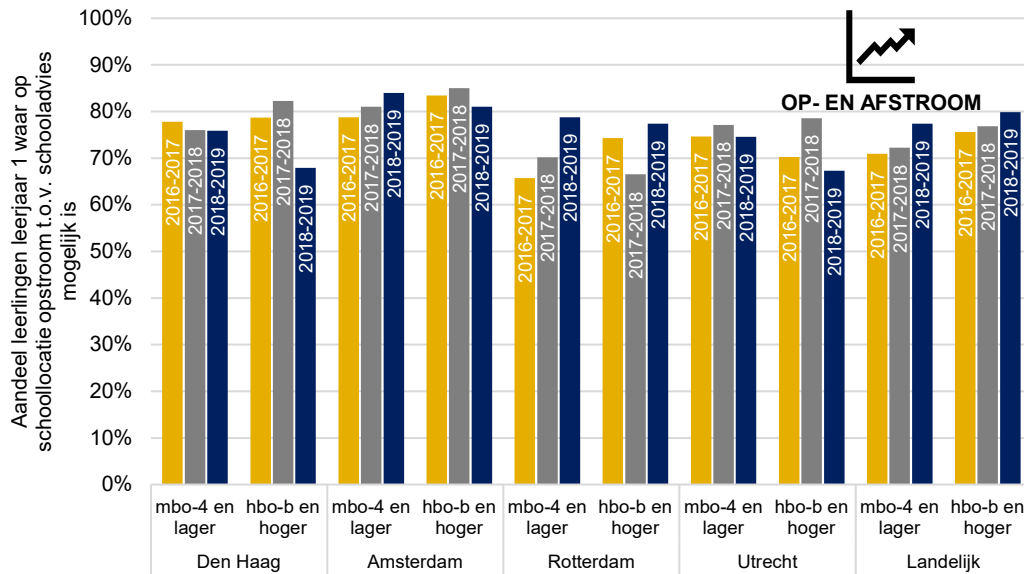
- Leerlingen met laagopgeleide ouders en een havo- of een havo/vwo-advies kiezen in 2018-2019 vaker voor een school waarop opstroom naar het vwo mogelijk is. Dit geldt voor Den Haag, maar ook voor andere G4-steden en landelijk.
- In Den Haag stromen nog steeds relatief veel leerlingen op naar niveau hoger dan het schooladvies. Dit geldt voor zowel leerlingen met hoog- als leerlingen met laagopgeleide ouders.
- De ontwikkeling van minder zittenblijvers in Den Haag is in 2018-2019 doorgezet. Leerlingen met laagopgeleide ouders blijven nog wel vaker zitten in de onderbouw van het vo dan leerlingen met hoogopgeleide ouders.
- In Den Haag gaan relatief veel havo-ge diplomaerden door voor een vwo-diploma. Dit aandeel neemt ook toe de afgelopen jaren. Met name leerlingen met hoogopgeleide ouders stapelen vaak.

Plaatsing in het vo

Met het schooladvies in de hand gaan leerlingen en ouders op zoek naar een geschikte school in het vo. Voor de kansen in het vo is het voor leerlingen belangrijk dat de drempels voor opstroom zo laag mogelijk zijn. Opstroom naar een hoger niveau is moeilijker op een school waar dat hogere niveau niet wordt aangeboden.

Figuur 5.1 laat zien dat 68 procent van de leerlingen met hoogopgeleide ouders in Den Haag en een vmbo bb-, een vmbo tl/havo-advies of een advies daar tussenin in 2018-2019 koos voor een vo-school waarin opstroom mogelijk was ten opzichte van het niveau van het schooladvies. In 2017-2018 lag dit percentage nog een stuk hoger (82 procent). Dat betekent dat minder van deze leerlingen kozen voor een school die ook havo of vwo aanbiedt. Leerlingen met laagopgeleide ouders en één van de genoemde schooladviezen kozen in 2018-2019 vaker voor een school waarin opstroom mogelijk was (76 procent). Ontwikkelingen buiten de G4 en in Rotterdam duiden op een steeds groter aandeel leerlingen (met laag- én hoogopgeleide ouders) dat een school kiest waarop opstroom mogelijk is. Daarbij is het mogelijk dat ook steeds meer scholen meer niveaus zijn gaan aanbieden, dit is in dit onderzoek echter niet onderzocht.

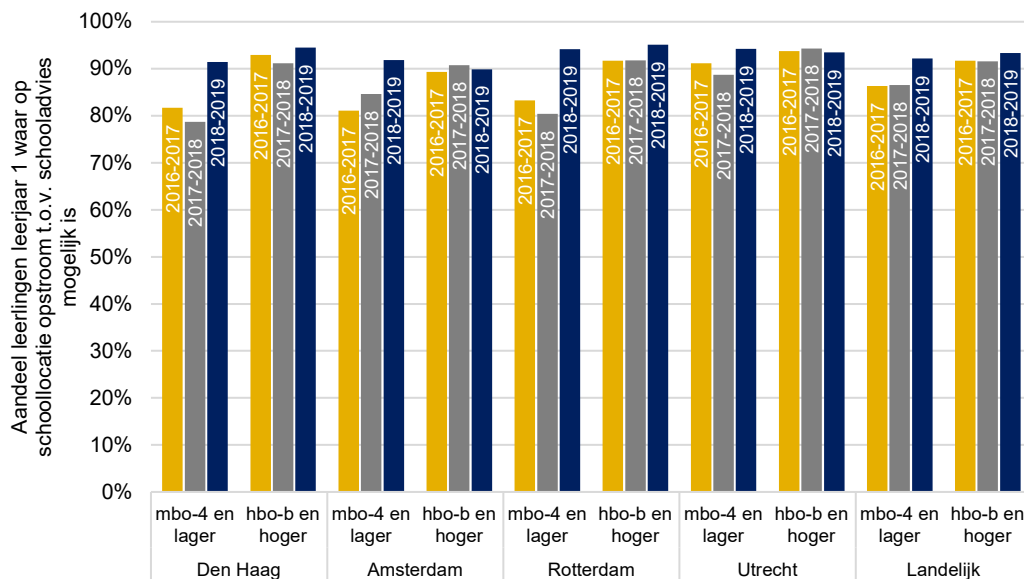
Figuur 5.1 Aandeel leerlingen met vmbo bb- t/m vmbo tl/havo-advies dat een vo-school kiest waarop opstroom naar een hoger niveau mogelijk is, naar opleidingsniveau ouders

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Figuur 5.2 laat zien dat er een verschil in schoolkeuze is tussen leerlingen met een havo- of havo/vwo-advies en hoogopgeleide ouders en leerlingen met een havo- of havo/vwo-advies en laagopgeleide ouders. Leerlingen met laagopgeleide ouders kiezen minder vaak een school waarop opstroom naar het vwo mogelijk is dan leerlingen met hoogopgeleide ouders. Vrijwel in alle G4-steden en buiten de G4 is dit verschil in het meest recente jaar echter kleiner geworden. Steeds meer leerlingen met laagopgeleide ouders en een havo- of een havo/vwo-advies kozen in 2018-2019 voor een school waarop opstroom naar het vwo mogelijk is.

Figuur 5.2 Aandeel leerlingen met havo of havo/vwo-advies dat een vo-school kiest waarop opstroom naar een hoger niveau mogelijk is, naar opleidingsniveau ouders

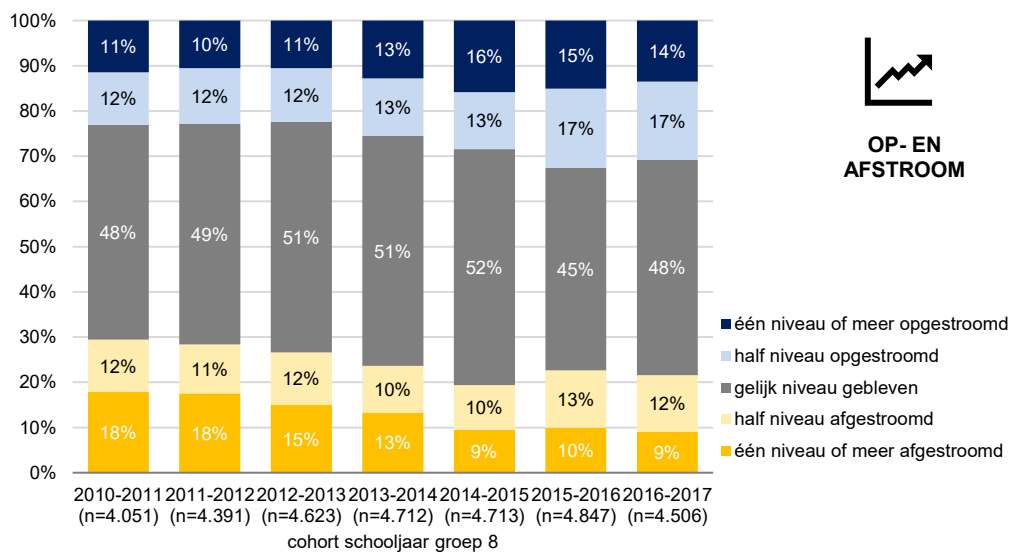

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Leerniveau in onderbouw vo

In leerjaar 3 komt elke leerling op een leerniveau terecht. Leerlingen uit brede klassen van twee leerniveaus gaan ofwel naar het hogere leerniveau, ofwel naar het lagere leerniveau van de brede klas. Al sinds een aantal jaar zijn er ten opzichte van het schooladvies in Den Haag meer opstroomers in de onderbouw van het vo dan dat er afstroomers zijn. Ook in het meest recente jaar is dat zo (groep 8 2016-2017; Figuur 5.3). 14 procent weet een heel niveau hoger op te stromen in leerjaar 3 dan het schooladvies. 9 procent doet dat een heel niveau lager dan het schooladvies. Het laat zien dat het schooladvies voor sommige leerlingen niet het hoogste niveau is dat hij/zij in het vo kan bereiken. In 2016-2017 is er minder opstroom ten opzichte van het schooljaar daarvoor. Daarmee is 2016-2017 het eerste schooljaar sinds 2011-2012 waarin de opstroom lager is dan het jaar ervoor.

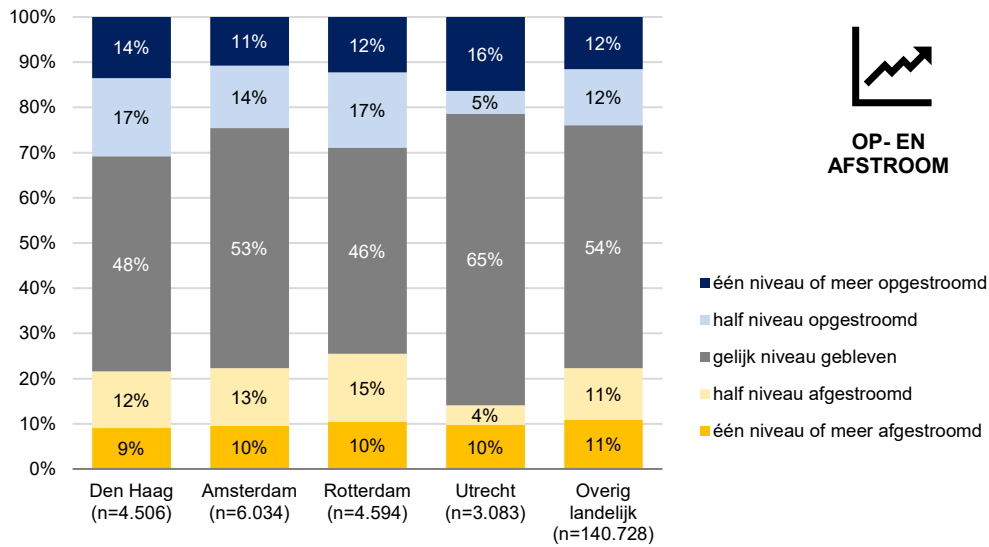
Figuur 5.3 Leerniveau in leerjaar 3 ten opzichte van schooladvies, Den Haag

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Net als in vorige jaren is er sprake van relatief veel opstroom in Den Haag, in vergelijking met andere G4-steden en landelijk, en weinig afstroom (Figuur 5.4). In Amsterdam is, mede vanwege de gemiddeld hoge schooladviezen, minder sprake van opstroom. Doordat in Utrecht nauwelijks brede schooladviezen worden afgegeven is een half niveau op- of afstroom daar zeldzaam.

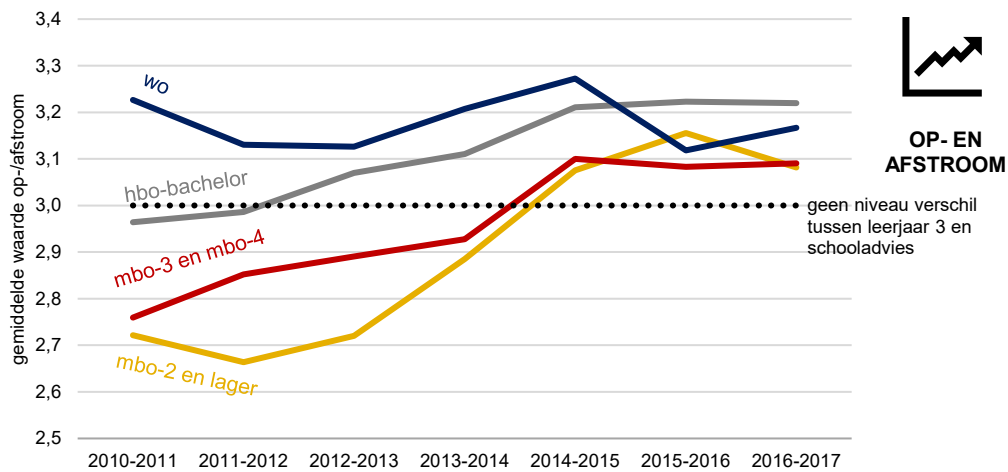
Figuur 5.4 Leerniveau in leerjaar 3 ten opzichte van schooladvies, jaar groep 8 2016-2017

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Zowel leerlingen met laagopgeleide ouders als leerlingen met hoogopgeleide ouders stromen in Den Haag gemiddeld netto vaker op dan af (Figuur 5.5)¹⁰. De afgelopen drie jaar lijkt er geen sprake te zijn van een ontwikkeling. In de jaren ervoor waren het vooral leerlingen met hoogopgeleide ouders die vaker opstroomden en leerlingen met laagopgeleide ouders die vaker afstroomden.

Figuur 5.5 Gemiddelde waarde op-/afstroom ten opzichte van schooladvies Den Haag naar opleidingsniveau ouders

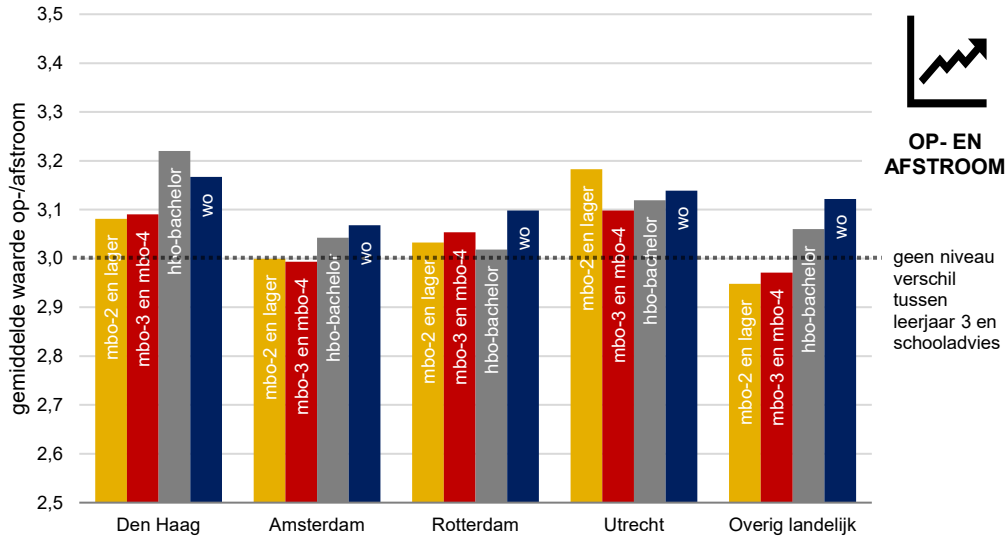
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

¹⁰ In deze analyse wordt geen rekening gehouden dat leerlingen met een vwo-advies niet kunnen opstromen en leerlingen met een vmbo bb-advies niet kunnen afstromen. Leerlingen met wo-opgeleide ouders hebben relatief vaak een vwo-advies in vergelijking met andere leerlingen. Over tijd is hier echter weinig verandering in.

In Den Haag lijkt er afgelopen jaren dus geen duidelijk verband te zijn tussen op-/afstroom en het opleidingsniveau van ouders. Landelijk is dat wel het geval (Figuur 5.6). Leerlingen met laagopgeleide ouders stromen buiten de G4 netto vaker af dan op. Bij leerlingen met hoogopgeleide ouders is dat andersom.

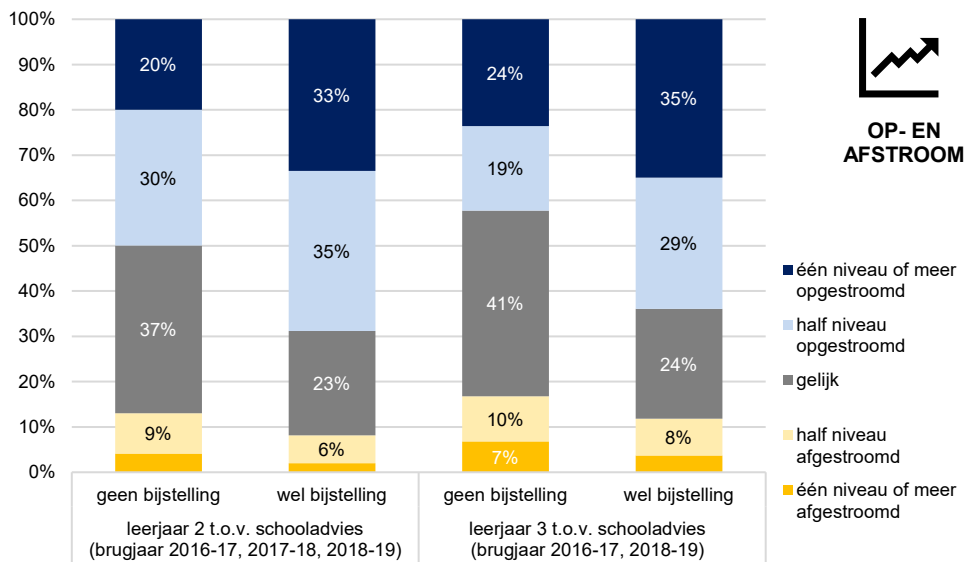
Figuur 5.6 Gemiddelde waarde op-/afstroom ten opzichte van schooladvies, naar hoogste opleidingsniveau ouders, groep 8 2016-2017

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Ongeveer twee derde van de leerlingen van wie het schooladvies is heroverwogen en bijgesteld is na twee jaar en na drie jaar minimaal een half niveau opgestroomd. In ongeveer een derde van de gevallen zijn de leerlingen met een bijgesteld advies afgestroomd naar het oorspronkelijke niveau of lager. Van de leerlingen die geen bijstelling hebben ontvangen is de helft na twee jaar opgestroomd. Na drie jaar is dat ongeveer 43 procent. Dit laat zien dat er doorstrommogelijkheden zijn voor leerlingen die goed hebben gescoord op de eindtoets, maar die geen bijstelling hebben ontvangen.

Figuur 5.7 Op- en afstroom ten opzichte van het schooladvies van leerlingen met bijgestelde schooladviezen en leerlingen van wie het schooladvies is heroverwogen maar niet bijgesteld, Den Haag

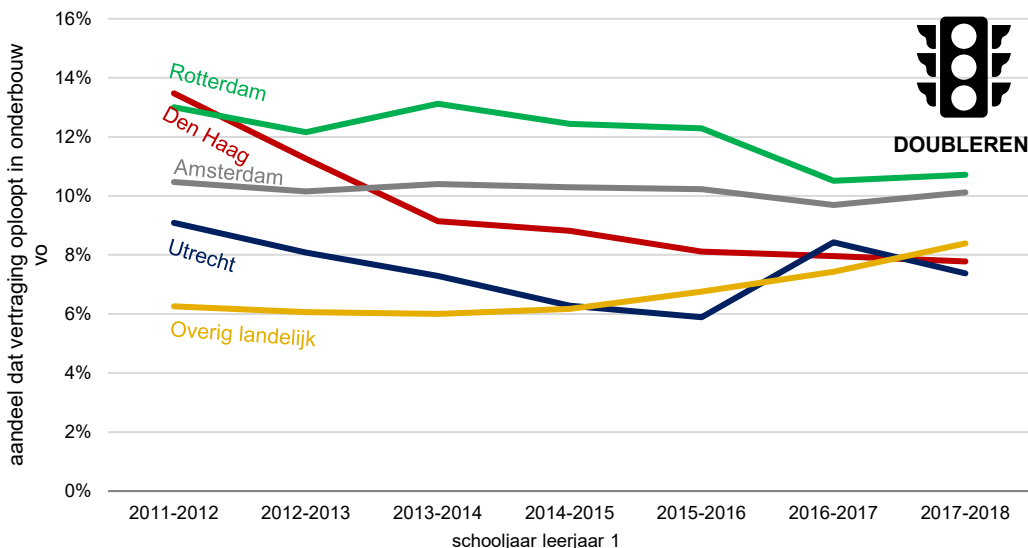

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Zittenblijven onderbouw vo

Het aandeel leerlingen in Den Haag dat in de onderbouw van het vo vertraging oploopt is het afgelopen jaar min of meer gelijk gebleven op 8 procent (Figuur 5.8). In het verleden lag dat aandeel in Den Haag aanzienlijk hoger. In Amsterdam en Rotterdam ligt het aandeel zittenblijvers in de onderbouw van het vo op meer dan 10 procent. Landelijk neemt het aandeel al een aantal jaar toe.

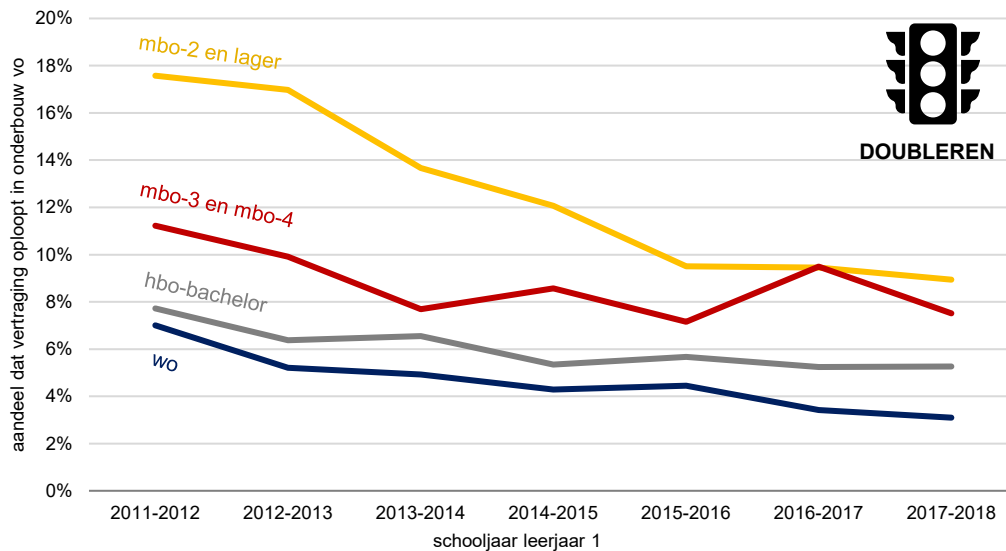
Figuur 5.8 Ontwikkeling zittenblijven in onderbouw vo

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

De daling in zittenblijven in Den Haag is met name gerealiseerd doordat leerlingen met laagopgeleide ouders veel minder vaak blijven zitten, zo blijkt uit Figuur 5.9. In het meest recente jaar is er nog wel sprake van een verschil tussen leerlingen met hoog- en leerlingen met laagopgeleide ouders. Van laatstgenoemde groep loopt ongeveer 8 tot 9 procent vertraging op in de onderbouw van het vo, onder leerlingen met hoogopgeleide ouders is dit 3 tot 5 procent.

Figuur 5.9 Ontwikkeling zittenblijven in onderbouw vo naar opleidingsniveau ouders, Den Haag

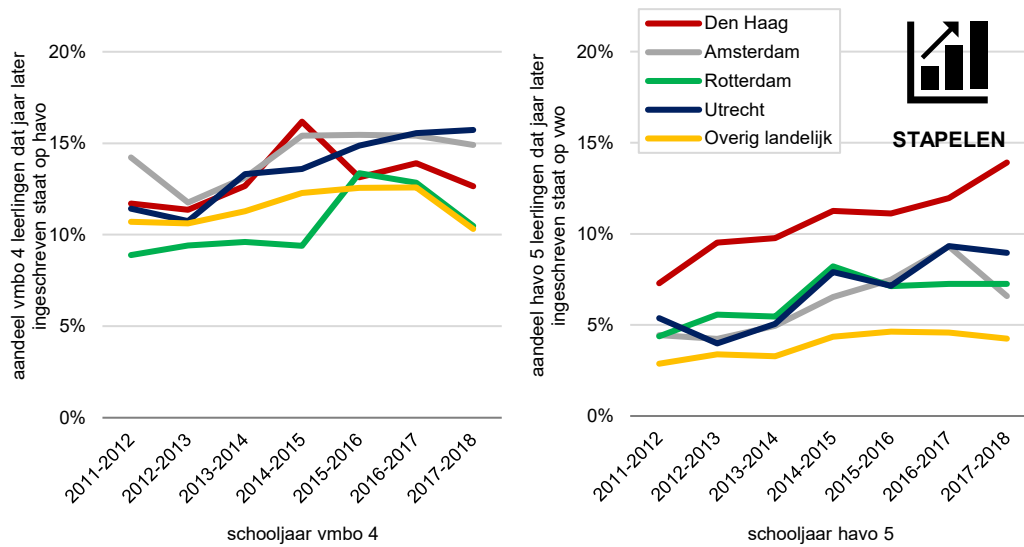
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Stapelen in het vo

Wie een vmbo- of havo-diploma behaalt, stroomt meestal door naar het vervolgonderwijs. De geslaagden kunnen echter ook beslissen om door te gaan voor een hoger diploma in het vo. Zulke leerlingen worden stapelaars genoemd.

Stapelen van vmbo naar havo komt vaker voor dan stapelen van havo naar vwo, zo laat Figuur 5.10 zien. In Den Haag stapelen vmbo tl-gediplomeerden iets vaker dan landelijk en dan in Rotterdam, maar iets minder vaak dan in Amsterdam en Utrecht. In 2017-2018 ging in Den Haag 13 procent van de vmbo tl-gediplomeerden door naar een havo-klas. Onder havo-gediplomeerden ligt het aandeel stapelaars in Den Haag al jarenlang boven het gemiddelde van andere G4-steden en landelijk. Bovendien stijgt het aandeel in Den Haag al zo'n zes jaar. In 2017-2018 was het aandeel stapelaars onder havo-gediplomeerden 14 procent. In G4-steden ligt het aandeel stapelaars hoger dan daarbuiten.

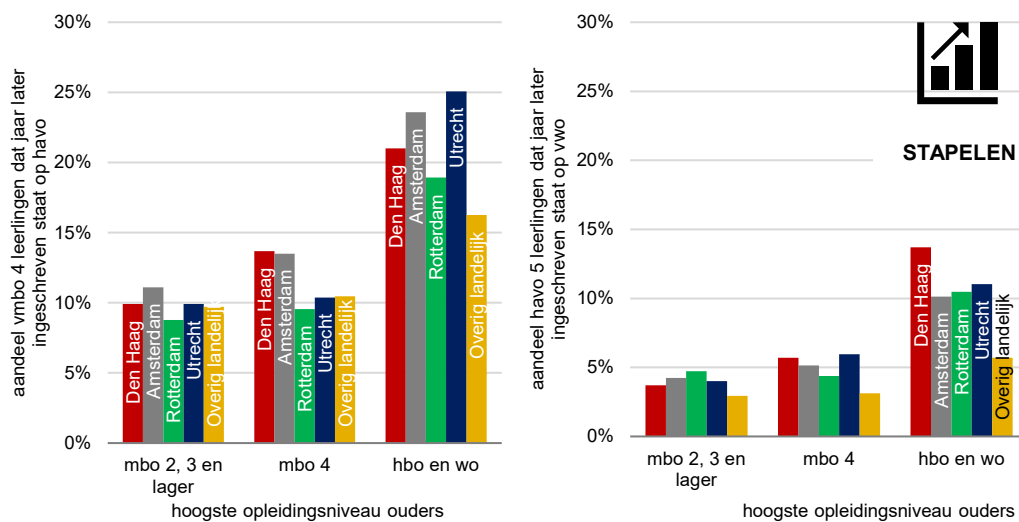
Figuur 5.10 Ontwikkeling stapelen vmbo tl-havo en havo-vwo

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Stapelen gebeurt vaker door leerlingen met hoogopgeleide ouders, zo laat Figuur 5.11 zien. De verschillen tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en leerlingen met hoogopgeleide ouders zijn landelijk het kleinst, mede omdat daar door alle type leerlingen weinig gestapeld wordt. In Den Haag wordt met name veel gestapeld van havo naar vwo door leerlingen met hoogopgeleide ouders.

Figuur 5.11 Stapelen vmbo tl-havo en havo-vwo naar opleidingsniveau ouders, vanaf 2014-2015

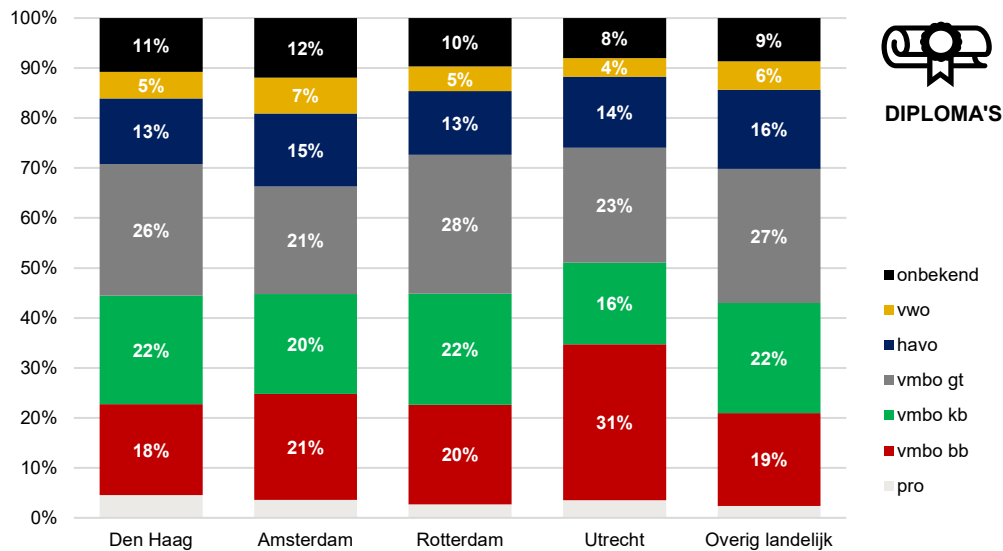
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Diplomaverdeling vo

Leerlingen met mbo-2 of lager opgeleide ouders uit Den Haag die in 2011-2012 de basisschool verlieten volgen betrekkelijk vaak het praktijkonderwijs (5 procent; Figuur 5.12). Vijf procent behaalt uiteindelijk een vwo-diploma. Dat is gelijk aan het aandeel binnen het cohort dat in 2010-

2011 de basisschool verliet en gemiddeld in vergelijking met andere G4-steden en landelijk. Betrekkelijk weinig leerlingen in Den Haag halen het vmbo bb-diploma als hoogste vo-diploma. In Amsterdam behalen relatief veel leerlingen met laagopgeleide ouders een vwo-diploma (7 procent). In Utrecht halen veel leerlingen met laagopgeleide ouders een vmbo bb-diploma als hoogste vo-diploma.

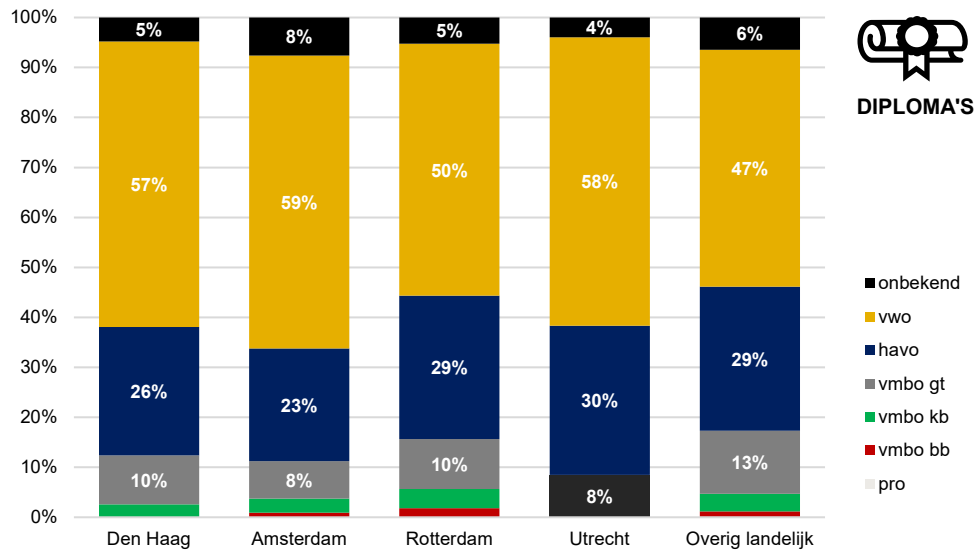
Figuur 5.12 Diplomaverdeling leerlingen met mbo-2 of lager opgeleide ouders die 2011-2012 basisschool verlieten

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In Den Haag, Amsterdam en Utrecht behalen veel leerlingen met wo-opgeleide ouders uiteindelijk een vwo-diploma; meer dan in Rotterdam en landelijk. In Den Haag is dat aandeel gegroeid van 55 procent in het cohort dat in 2010-2011 het basisonderwijs verliet (niet in figuur weergegeven), naar 57 procent in het cohort dat in 2011-2012 het basisonderwijs verliet.

Figuur 5.13 Diplomaverdeling leerlingen met wo-opgeleide ouders die 2011-2012 basisschool verlieten

Noot: bij Utrecht zijn pro, vmbo bb, vmbo kb en vmbo gt samengenomen vanwege de CBS exportrestricties.
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020).

6 Aansluiting voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs

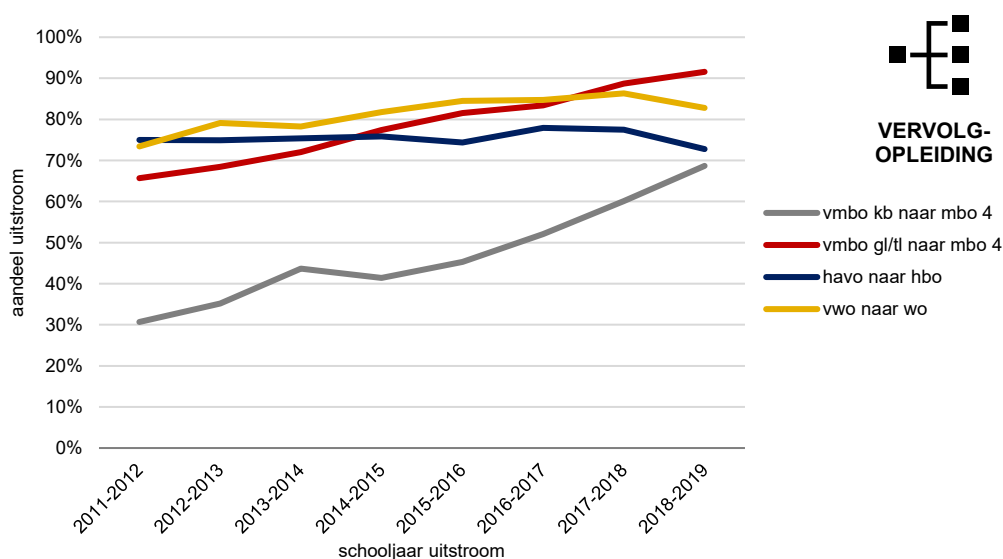
Conclusies

- De doorstroom van havo naar hbo en van vwo naar wo is in Den Haag het afgelopen jaar gedaald.
- Het verschil tussen leerlingen met laagopgeleide ouders en leerlingen met hoogopgeleide ouders bij de doorstroom van vwo naar wo is in Den Haag relatief klein. Leerlingen met laagopgeleide ouders stromen in Den Haag relatief vaak door naar het wo.

Het vo-diploma dient als ticket voor het vervolgonderwijs. Met een vwo-diploma mag je rechtstreeks naar de universiteit, met een havo-diploma naar het hbo. Een vmbo kb- en een vmbo gl/tl-diploma geven recht op deelname aan een mbo-4 diploma. Leerlingen met een vmbo bb-diploma kunnen doorgaan in een mbo-2 opleiding. Toch hoeft het niet zo te zijn dat de hoogst mogelijke vervolgopleiding wordt gekozen, bijvoorbeeld als leerlingen een voorkeur hebben voor een specifieke opleiding die niet op het hoogst mogelijke vervolgniveau te volgen is.

In 2018-2019 volgen in Den Haag iets minder havo-ge-diplomeerden en vwo-ge-diplomeerden respectievelijk een hbo- of wo-opleiding. De daling van vwo-ge-diplomeerden naar het wo volgt op een jarenlange stijging. In 2018-2019 bedroeg het aandeel doorstromers naar het wo 83 procent, zie Figuur 6.1. Aan de andere kant volgen juist steeds meer vmbo-ge-diplomeerden het hoogst mogelijke vervolgniveau. Gediplomeerden met een vmbo gl/tl-diploma op zak gaan vaker door in een mbo-4 opleiding (92 procent) en ook ge-diplomeerden met een vmbo kb-diploma volgen vaker een opleiding op mbo-4 niveau (69 procent).

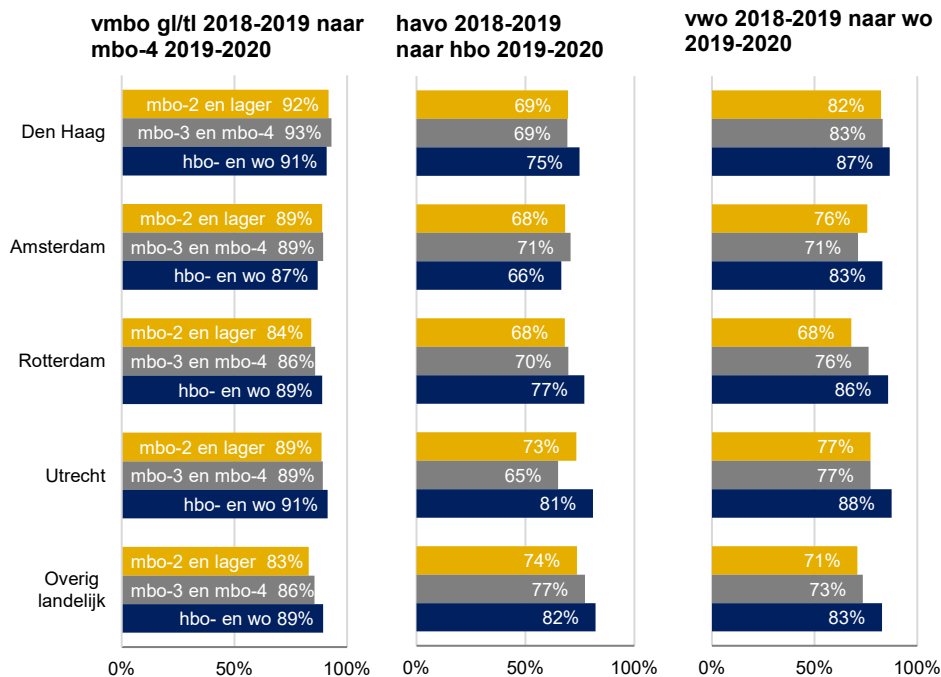
Figuur 6.1 Ontwikkeling uitstroom naar verschillende typen vervolgonderwijs, Den Haag (woonplaats)

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In de doorstroom van vmbo gl/tl naar mbo-4 opleidingen zijn nauwelijks verschillen zichtbaar naar het opleidingsniveau van ouders (Figuur 6.2). Dat is anders bij de doorstroom van havo naar hbo en bij de doorstroom van vwo naar wo. In Den Haag, maar ook in andere steden kiezen leerlingen met hoogopgeleide ouders vaker voor het hoogst mogelijke vervolgniveau. Dat verschil is het beste zichtbaar bij de doorstroom van het vwo naar het wo. In Den Haag zijn de verschillen tussen verschillende afgestudeerden klein, omdat ook vwo-afgestudeerden met laagopgeleide ouders relatief vaak voor het wo kiezen. Het grootst zijn de verschillen in Rotterdam: 68 procent van de vwo-gediplomeerden met mbo-2 of lager opgeleide ouders gaat naar het wo, tegen 86 procent van de vwo-gediplomeerden met hbo- of wo-opgeleide ouders. Ook landelijk is het verschil aanzienlijk. Met andere woorden, hoe hoger het opleidingsniveau van ouders, des te groter de kans dat de kinderen na het vwo direct naar de universiteit gaan.

Figuur 6.2 Uitstroom naar opleidingsniveau ouders

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

7 Loopbanen in het mbo en hbo

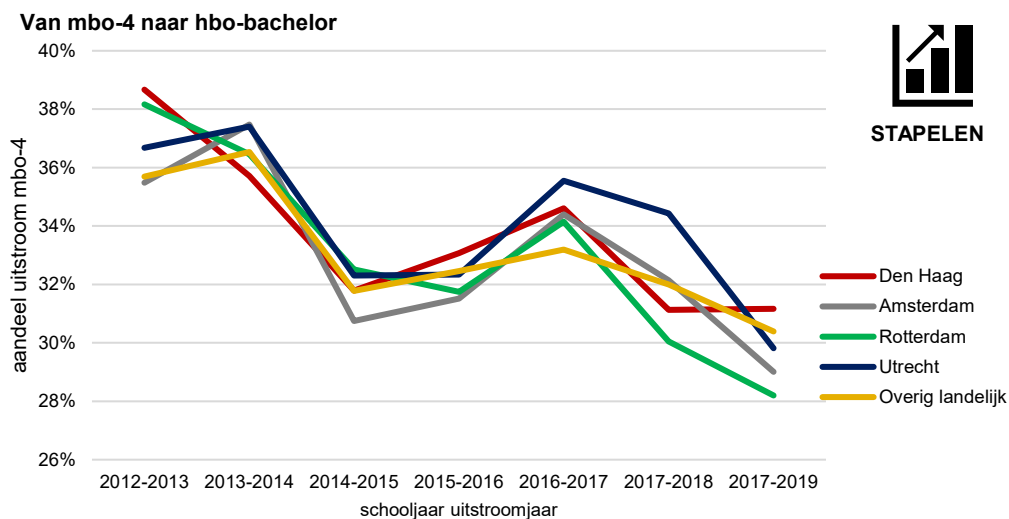
Conclusies

- De doorstroom van mbo-4 gediplomeerden naar het hbo is het afgelopen jaar gedaald, met uitzondering van afgestudeerden uit Den Haag. Er zijn slechts kleine verschillen tussen de G4-steden en landelijk in de mate van doorstroom vanuit mbo-4 naar hbo-bacheloropleidingen. In Den Haag zijn er kleine verschillen tussen afgestudeerden met laag- en hoogopgeleide ouders in de mate van doorstroom naar hbo-bacheloropleidingen.
- Stapelen vanuit mbo-1 of -2 opleidingen is gedaald, ook in Den Haag. Het stapelen vanuit mbo-3 opleidingen door studenten uit Den Haag is gelijk gebleven, terwijl het in andere G4-steden overwegend gedaald is. In Den Haag stapelen leerlingen met hoogopgeleide ouders en een mbo-3 diploma vaker dan leerlingen met laagopgeleide ouders en een mbo-3 diploma.

Mbo-4 naar hbo-bachelor

Ook in het vervolgonderwijs kan gestapeld worden. Bijvoorbeeld door studenten die na een mbo-4 opleiding een hbo-bachelordiploma willen behalen. Uit Figuur 7.1 blijkt dat de ontwikkeling in stapelen van mbo-4 naar hbo niet of nauwelijks afhankelijk is van de woonplaats van de student. Alle G4-steden volgen de trend die ook landelijk gaande is. Het afgelopen jaar is het aandeel stapelaars onder de mbo-4 gediplomeerden weer verder gedaald. In Den Haag bleef het aandeel stabiel, op 31 procent.

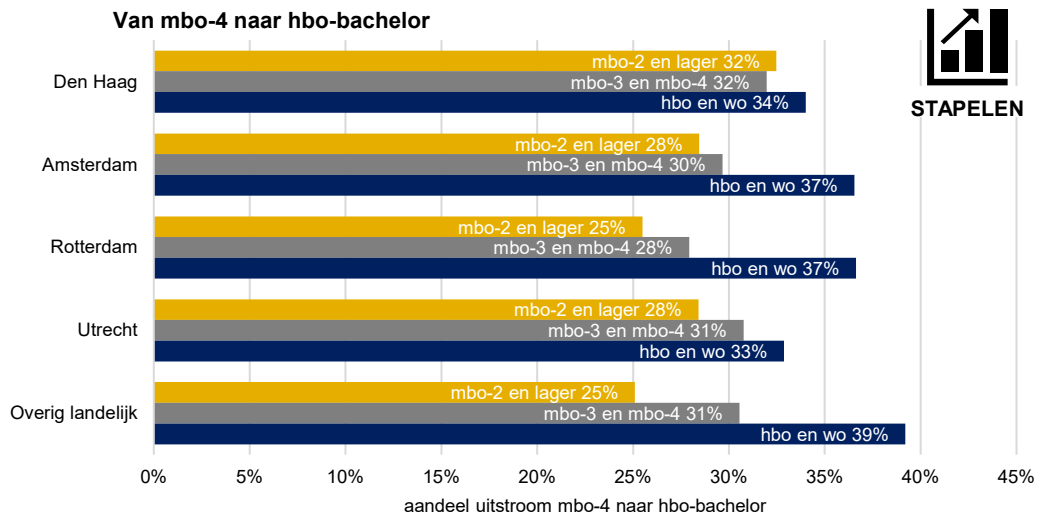
Figuur 7.1 Ontwikkeling doorstroom mbo-4 naar hbo-bachelor

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In Den Haag is er weinig verschil in de mate van stapelen door studenten met laagopgeleide ouders en studenten met hoogopgeleide ouders. Het verschil is ten opzichte van 2017-2018 bovendien kleiner geworden (niet weergegeven). De verschillen tussen studenten met laag- en hoogopgeleide ouders zijn groter in Amsterdam, Rotterdam en onderwijsinstellingen buiten de G4 (Figuur 7.2).

Figuur 7.2 Doorstroom mbo-4 naar hbo-bachelor naar opleidingsniveau ouders, 2018-2019

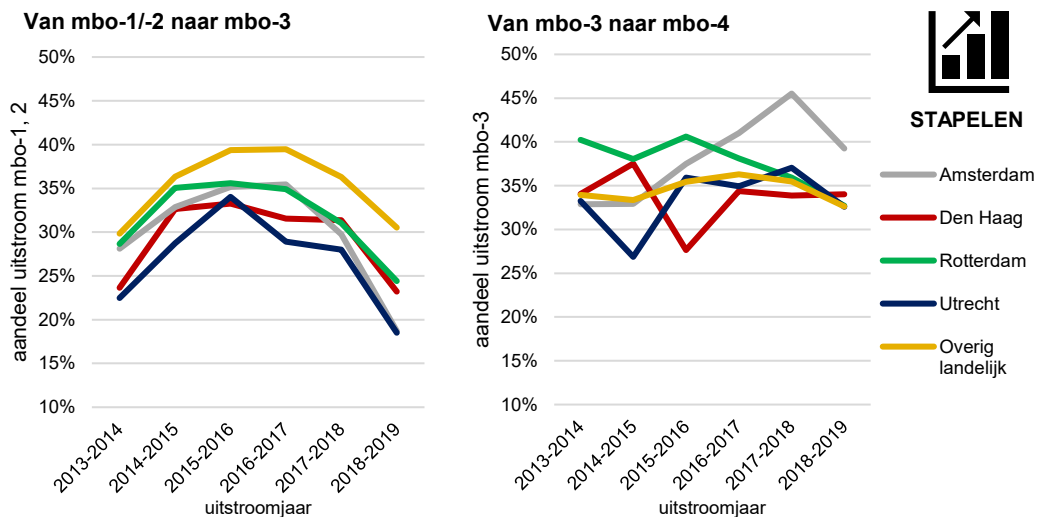

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Stapelen binnen het mbo

Stapelen binnen het mbo vindt op grotere schaal plaats dan stapelen tussen het mbo en het hbo. Met name de overstap van mbo-3 naar mbo-4 wordt vaak gemaakt (Figuur 7.3). Het stapelen binnen het mbo is wel gedaald in het afgelopen jaar. Bij mbo-1 en mbo-2 naar mbo-3 is er sprake van een forse daling, binnen alle G4-steden en landelijk. In G4-steden wordt minder vaak gestapeld van de lagere mbo-niveaus naar mbo-3 dan daarbuiten. Bij het stapelen van mbo-3 naar mbo-4 is de daling minder fors. In Den Haag is het aandeel stapelaars onder mbo-3 gediplomeerden gelijk gebleven.

Figuur 7.3 Ontwikkeling stapelen binnen het mbo

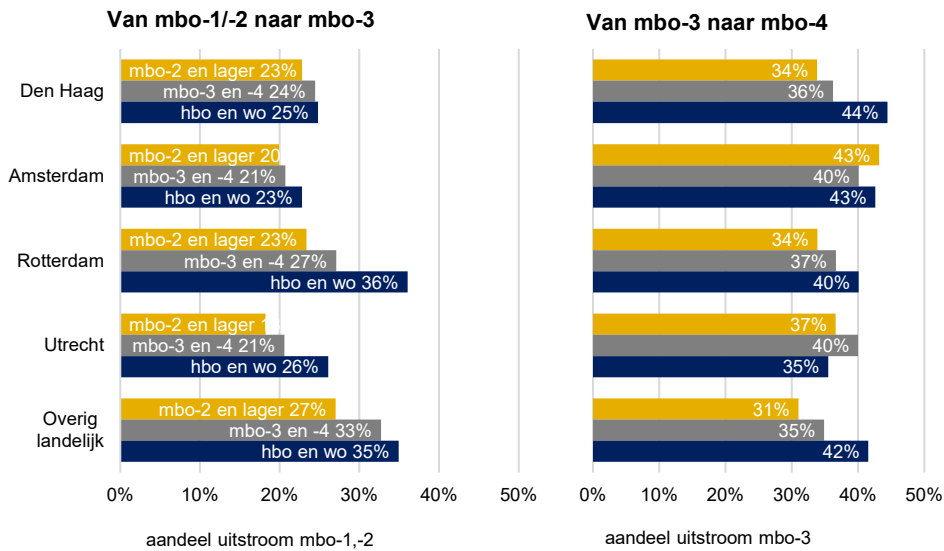

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

In 2018-2019 lijkt er in Den Haag geen verband te zijn tussen het opleidingsniveau van ouders en de mate waarin mbo-1 en -2 afgestudeerden doorstromen naar mbo-3 opleidingen, zo blijkt uit Figuur 7.4. Hetzelfde geldt voor Amsterdam. In 2017-2018 stapelden mbo-1 of -2 afgestudeerden uit Den Haag met hoogopgeleide ouders nog vaker dan afgestudeerden met mbo of lager opgeleide ouders (niet in figuur weergegeven). In Rotterdam, Utrecht en buiten de G4 is een sterker verband zichtbaar tussen het opleidingsniveau van ouders en de mate waarin mbo-1 en -2 afgestudeerden stapelen. In Rotterdam en buiten de G4 werd dit verband ook al in 2017-2018 gevonden.

Den Haag heeft grotere verschillen tussen afgestudeerden als het gaat om de doorstroom vanuit mbo-3 naar mbo-4 (34 procent onder afgestudeerden met mbo-2 of lager opgeleide ouders en 44 procent onder afgestudeerden met hbo- en wo-opgeleide ouders). Dit verband was in 2017-2018 nog minder sterk. Bij de doorstroom van mbo-3 naar mbo-4 wordt een dergelijk verband alleen landelijk in dezelfde mate gevonden.

Figuur 7.4 Stapelen binnen het mbo naar opleidingsniveau ouders, 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Bijlage A Onderzoekspopulatie

De CBS Microdata bestanden bieden het voordeel van een integraal beeld van de onderwijsdeelnemers in Den Haag en andere gemeenten. De tabellen hieronder laten zien om welke aantallen het gaat. Zoals in de inleiding vermeld is niet van alle leerlingen en studenten het opleidingsniveau van ouders bekend. De tabellen A.2, A.4 en A.6 geven een indruk van het aandeel leerlingen en studenten dat in de analyses is meegenomen.

Tabel A.1 Aantal leerlingen in groep 8

Schooljaar groep 8	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2010-2011	5.168	6.792	5.381	2.852	171.667
2011-2012	5.063	6.971	5.421	2.747	171.863
2012-2013	5.235	7.114	5.435	3.048	174.138
2013-2014	5.442	7.143	5.414	3.133	173.172
2014-2015	5.321	7.107	5.402	3.262	170.452
2015-2016	5.427	7.184	5.360	3.281	164.862
2016-2017	5.404	7.442	5.363	3.497	160.243
2017-2018	5.380	7.219	5.309	3.313	156.531
2018-2019	5.648	7.491	5.484	3.565	155.295
2019-2020*	5.086	7.033	5.379	3.500	152.979

* De inschrijvingen van 2019-2020 zijn gebaseerd op voorlopige cijfers en zijn daarom lager dan in werkelijkheid. De analyses zijn niet gebaseerd op deze nieuwe, voorlopige cijfers omdat de schooladviezen van voorjaar 2020 nog niet bekend zijn.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.2 Aandeel leerlingen in groep 8 van wie opleidingsniveau ouders bekend is

Schooljaar groep 8	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2010-2011	77%	82%	83%	82%	74%
2011-2012	80%	82%	84%	83%	75%
2012-2013	80%	83%	84%	86%	76%
2013-2014	81%	84%	85%	85%	77%
2014-2015	82%	86%	87%	87%	78%
2015-2016	83%	86%	87%	88%	80%
2016-2017	83%	87%	89%	89%	81%
2017-2018	84%	87%	89%	89%	82%
2018-2019	82%	87%	90%	89%	84%
2019-2020	86%	89%	90%	91%	85%

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.3 Aantal leerlingen in examenklassen dat uitstroomt

Uitstroomjaar vo	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2011-2012	4.088	5.346	4.658	2.061	159.024
2012-2013	4.141	5.511	4.790	2.077	159.548
2013-2014	4.317	5.646	4.777	2.354	160.278
2014-2015	4.366	5.727	4.851	2.382	162.518
2015-2016	4.693	6.120	4.867	2.545	166.297
2016-2017	4.683	6.106	4.751	2.713	167.654
2017-2018	4.651	5.878	4.936	2.803	166.405
2018-2019*	4.270	4.856	4.607	2.480	150.751

* De inschrijvingen van 2019-2020 zijn gebaseerd op voorlopige cijfers en zijn daarom lager dan in werkelijkheid.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.4 Aandeel leerlingen in examenklassen van wie opleidingsniveau van ouders bekend is

Uitstroomjaar vo	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2011-2012	75%	78%	81%	79%	70%
2012-2013	76%	80%	81%	81%	71%
2013-2014	78%	80%	82%	82%	72%
2014-2015	78%	81%	83%	81%	73%
2015-2016	80%	83%	85%	81%	74%
2016-2017	80%	83%	86%	85%	75%
2017-2018	81%	85%	86%	85%	76%
2018-2019	82%	84%	87%	86%	77%

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.5 Aantal deelnemers mbo, hbo of wo

Studiejaar	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2012-2013	38.630	70.899	53.617	37.929	1.073.831
2013-2014	38.740	72.830	54.096	38.509	1.076.406
2014-2015	38.358	73.001	51.710	38.410	1.055.953
2015-2016	38.201	71.267	51.786	38.871	1.039.967
2016-2017	38.580	70.907	52.485	38.958	1.055.002
2017-2018	40.252	71.280	52.817	37.949	1.074.966
2018-2019	41.693	71.517	53.665	37.619	1.095.843

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.6 Aandeel deelnemers mbo, hbo of wo van wie opleidingsniveau ouders bekend is

Studiejaar	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
2012-2013	58%	61%	60%	60%	58%
2013-2014	59%	63%	62%	63%	60%
2014-2015	61%	66%	66%	68%	63%
2015-2016	62%	67%	67%	70%	64%
2016-2017	63%	68%	68%	71%	65%
2017-2018	63%	68%	68%	72%	66%
2018-2019	61%	66%	68%	72%	66%

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.7 Aandeel deelnemers cet in groep 8 basisschool, uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders, stad basisschool en schooljaar

	Den Haag		Amsterdam		Rotterdam		Utrecht		Overig landelijk	
	2014-15	2018-19	2014-15	2018-19	2014-15	2018-19	2014-15	2018-19	2014-15	2018-19
mbo-2 en lager	66%	71%	94%	71%	88%	47%	92%	50%	78%	43%
mbo-3 en mbo-4	69%	68%	95%	68%	89%	56%	95%	57%	80%	45%
hbo-bachelor	72%	65%	94%	61%	87%	60%	94%	64%	81%	47%
wo-master	69%	65%	94%	62%	89%	71%	93%	60%	82%	52%

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Tabel A.8 Hoogste opleidingsniveau ouders leerlingen groep 8 per stad, 2015-2016 t/m 2019-2020

	Den Haag	Amsterdam	Rotterdam	Utrecht	Overig landelijk
mbo-2 en lager	26%	25%	30%	18%	14%
mbo-3 en mbo-4	20%	19%	25%	15%	25%
hbo-bachelor	18%	17%	17%	20%	27%
wo-master	20%	27%	17%	36%	17%
onbekend	16%	13%	11%	11%	18%

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

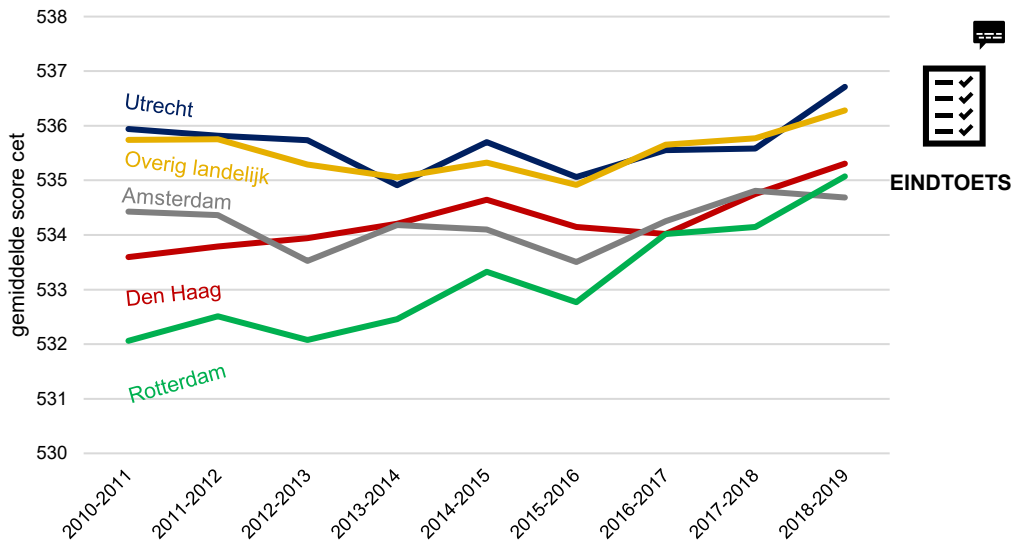

Bijlage B Overige resultaten

Cet-prestaties

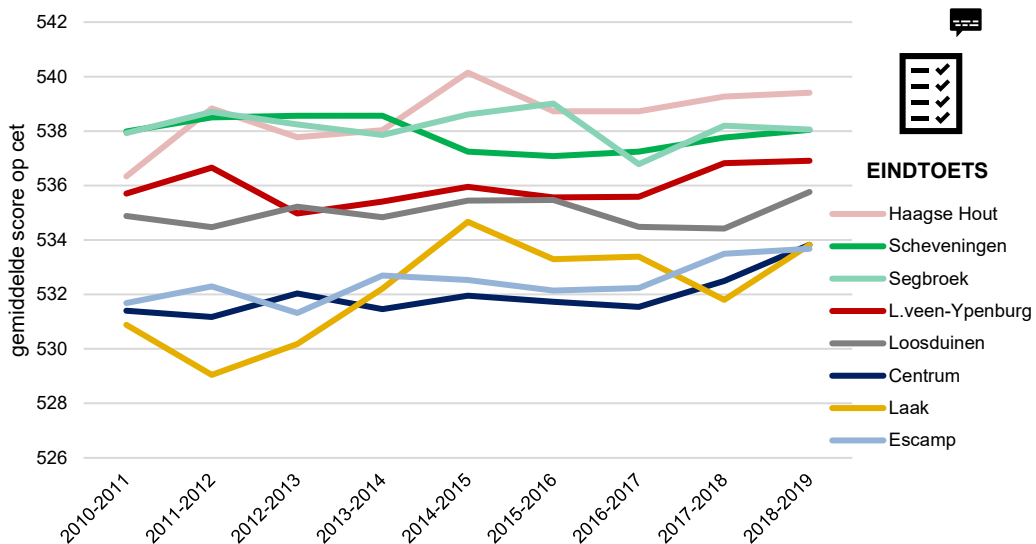
Figuur B1 Ontwikkeling gemiddelde prestaties op de cet

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

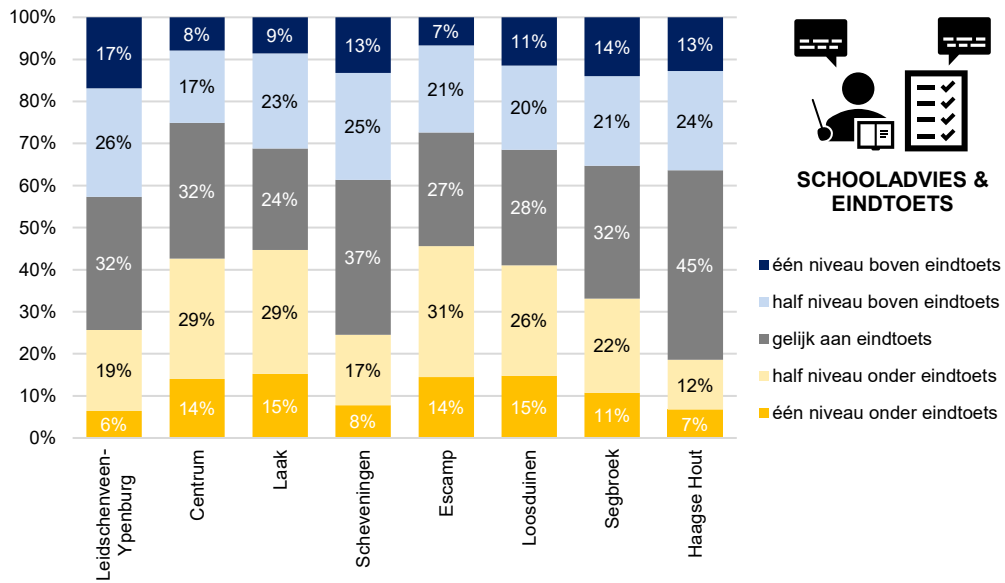
Uitsplitsing in stadsdelen binnen Den Haag

Figuur B2 Ontwikkeling gemiddelde cet-score per stadsdeel basisschool

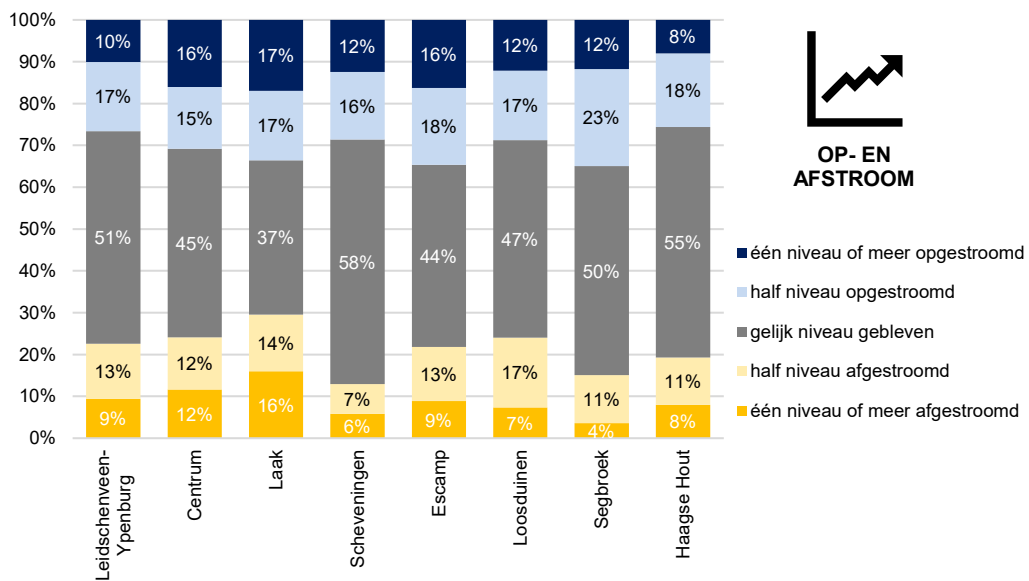
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Figuur B3 Advisering ten opzichte van toetsadvies per stadsdeel basisschool, 2018-2019

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Figuur B4 Op-/afstroom ten opzichte van het schooladvies per stadsdeel woonadres leerling, jaar groep 8 2016-2017

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2020)

Regressieresultaten

Tabel B1 Regressieresultaten ordinale logistische regressie, uitkomstmaat: schooladvies ten opzichte van toetsadvies (1=schooladvies 1 of meer niveaus lager dan toetsadvies, 5=schooladvies 1 of meer niveaus boven toetsadvies), Den Haag

	2016-2017		2017-2018		2018-2019	
	Coef.	S.E.	Coef.	S.E.	Coef.	S.E.
Cet-score	-0,07***	(0,003)	-0,07***	(0,004)	-0,06***	(0,004)
Geslacht: meisje (t.o.v. jongen)	-0,03	(0,068)	-0,05	(0,067)	-0,18***	(0,068)
Herkomst: westerse migratieachtergrond (t.o.v. geen migratieachtergrond)	-0,07	(0,126)	-0,29**	(0,124)	-0,17	(0,120)
Niet-westerse migratieachtergrond	-0,14	(0,090)	-0,22**	(0,089)	-0,07	(0,089)
Opleiding ouders: mbo-3/mbo-4 (t.o.v. mbo 2 of lager)	0,19*	(0,097)	0,31***	(0,097)	0,20**	(0,098)
Hbo-bachelor	0,43***	(0,112)	0,74***	(0,112)	0,73***	(0,111)
Wo-master	0,82***	(0,120)	0,87***	(0,118)	0,84***	(0,117)
Stadsdeel: Centrum (t.o.v. Leidschenveen-Ypenburg)	0,37***	(0,143)	0,29**	(0,141)	0,05	(0,145)
Laak	0,23	(0,189)	0,32*	(0,188)	0,00	(0,181)
Scheveningen	0,43***	(0,145)	0,26*	(0,143)	0,24	(0,145)
Escamp	0,00	(0,132)	-0,18	(0,134)	-0,15	(0,135)
Loosduinen	0,37**	(0,175)	0,33*	(0,177)	-0,07	(0,175)
Segbroek	0,29*	(0,154)	0,33**	(0,154)	-0,21	(0,156)
Haagse Hout	0,89***	(0,161)	0,47***	(0,161)	0,36**	(0,158)
Ses-postcodegebied: gemiddeld (t.o.v. laag)	0,15	(0,124)	0,28**	(0,118)	0,17	(0,128)
Hoog	0,37***	(0,111)	0,46***	(0,113)	0,31***	(0,111)
n	2.898		2.990		2.903	

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl